

גליון 67 | טבת-שבט-אדר תשע"ו | מחיר 25 ₪

כלים שלובים

כתב עת לענייני נישואין, חינוך ומשפחה

ותהי לו לאשה
שמואל גרוסמן

4

על הדבש ועל העוקץ
צילה דור און

12

14

מגשרים
בין עולמות
ד"ר דוד סילורה

ותהי לו לאשה

התבוננות ביחסי התקשורת של יצחק ורבקה

שמואל גרוסמן M.A. יועץ נישואין ומשפחה, פסיכותרפיסט | 052-5802242

הפוך. קודם נישואין ורק אחר כך אהבה. כפי שכותב הרש"ר הירש "ככל שהוספייה [רבקה] להיות אשתו [של יצחק] כך גדלה אהבתו... בישראל החתונה איננה שיא הפריחה אלא השורש לאהבה".

גם רבקה, כמו שאר האמהות, הייתה עקרה, אך באופן שונה, רבקה לא מוסרת את שפחה ליצחק שיבנה ממנה. "ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו. (שם כה, כא). "מלמד שהיה יצחק שטוח (משתטח בתפילה) מכאן ורבקה שטוחה מכאן. ואומר [יצחק] ריבוננו של עולם כל בניו שאתה נותן לי לא יהיו אלא מן הצדקת הזו. אף היא אמרה כל בניו שאתה עתיד ליתן לי לא יהיו אלא מן הצדקת הזה" (מדרש רבה). עיקר הבקשה של כל אחד מהם אינה על הבנים לבדה אלא שיוולדו הבנים דווקא מתוך הזוגיות הזו. אמנם כל אחד מהם משתטח בקרן זווית אחרת (רש"י), אך המגמה והמבט שלהם הוא פנימה, ומתוך האחדות המיוחדת של שניהם הם רוצים לבנות את ביתם. עניין זה מובלט בהמשך מדרש רבה שם: "משל לבן מלכים שהיה חותר על אביו ליטול ליטרא (מידת משקל) של זהב והיה זה חותר מבפנים וזה חותר מבחוץ" כלומר כמו אותו אב ובנו שכרו זהב כל אחד מהצד שלו, לכאורה הם נמצאים בשני צידי המתנס ולא שייכים לאותה מגמה, שכן אינם חופרים לאותו כיוון, זה לצפון וזה לדרום, ואולי אף אינם יודעים האחד על מאמצי השני, אך כל זה רק למתבונן מן החוץ. במבט פנימי שניהם חופרים לאותו כיוון - האחד כלפי השני, כשהתכלית היא אותה תכלית. דווקא החפירה ההפוכה שלהם, השונות וההבדל ביניהם, מבטאים יותר מכל את האהבה הגדולה ביניהם, שלמות אמיתית של זהב.

לעיתים נדמה לזוג שהם אינם מדברים באותה שפה, לא משדרים על אותו גל, שונים מכדי להיות יחד. יצחק ורבקה מלמדים אותנו לא להיבהל מהשוני. לעיתים השונות היא המיוחד שבזוגיות. היא המשלימה, המפרה, המפתחת ואינה מניחה לזוג לשקוט על שמריו אלא לגדול ולצמוח.

התורה הקדושה ותיאורי הנהגות האבות והאמהות מנחים ומלמדים אותנו מהי דרכה של תורה וכיצד עלינו לנהוג. ננסה להבין, ולו במעט, את קשר הנישואין של יצחק ורבקה, ולדמות ממנהגי יסודות האומה ללימוד מעשי עבודתו. במבט ראשון, כשמסתבונים על הקשר של יצחק ורבקה הוא נראה תמוה. שניהם נשאו על ידי שידוך שעשה אליעזר, ללא היכרות קודמת וקשר שעלה והתפתח עד לכדי נישואין. יתירה מכך, כשרבקה רואה לראשונה את מי שעתיד להיות בעלה היא נופלת מהגמל מרוב יראה.

לאורך כל פרשת חיי שרה אין עדות לתקשורת בין בני הזוג. כל אחד מהם אוהב בן אחר ורבקה דואגת במרמה שיעקב יקבל את ברכות אביו במקום עשיו. היינו מצפים לראות כיצד רבקה מנסה לשכנע את יצחק מדוע יעקב הוא המתאים ביותר ואולי דרך השיחה שלהם יבין האחד יותר את בן זוגו. אך כל זה לא קיים, ורבקה פועלת באופן חד צדדי.

זאת ועוד, כשרבקה מבינה שיעקב מצוי בסכנת חיים עקב גניבת הברכות היא אומרת לו "הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך ועתה בני שמע בקולי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה" (בראשית כז מג). אך כשמציגה רבקה את יציאת יעקב לחרן בפני בעלה יצחק היא נוקטת בסביבה אחרת לגמרי: "קצתי בחיי מפני בנות חת" (כז מז), ולא מציינת את הסיבה האמיתית.

באופן כללי ניתן לראות שלאורך כל הדרך רבקה היא הפעלתנית, האקטיבית, היוזמת, ויצחק, שלא כאביו אברהם, הוא הנפעל והפאסיבי.

אך כל זה במבט שטחי. אם נתבונן לעומק נגלה קשר מיוחד, שלם והרמוני. קשר אותו מתמצתת התורה בחצי פסוק: "ויקח [יצחק] את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה" (שם, כד, סז). במקום התהליך המקובל כיום בו הנישואין הם תוצאה של קרבה רגשית, התורה מתארת תהליך

בין הרצוי למצוי

על הפער בין המציאות ובין מה שרצינו שהמציאות תהיה

קארין אביבי, מאמנת ומטפלת רב תחומית, מאסטר NLP ו-TLT | 054-6633548

עצמנו היא - האם אני יכול לוותר על הציפייה כך שאוכל לחיות את חיי טוב יותר ולייצר מערכת יחסים טובה יותר עם הילד שלי, או לחילופין, לעדן את הציפייה כך שהילד יוכל לעמוד בה מבלי לשבור את רוחו. למשל, לצפות מילד שיעשה מה שאומרים לו אבל בזמן שנכון לו ולא בהכרח בזמן שנכון לנו. על ידי הברור הזה נוכל לתאם עם הילד ציפיות, להבין את הצרכים שלו ולהגיע להסכמים משותפים שבהם מבינים את הצרכים שלו ומנסים לענות עליהם. כך נוכל ללמד אותו לכבד את הצרכים והרצונות שלנו מתוך כבוד הדדי ואכפתיות.

החלק השני הוא הפרשנות: האם המשמעות שנתנו לפער היא משמעות מעצימה או משמעות מרפה ידיים, מתסכלת ומכאיבה?

לדוגמא: המציאות: הילד שלי לא מצייט לי / מכבד אותי הפרשנות: לא חנכתי אותו טוב, אני לא הורה טוב.

האם פרשנות זו ניתנת לשינוי? - לחלוטין כן. אחת מהנחות היסוד של הנ"ל. היא ש "אדם בוחר באפשרות הטובה ביותר עבורו ברגע נתון". ומכאן נשאל - האם אני מוכן לדון את הילדים שלי לכף זכות? האם אני מוכן לדון את עצמי לכף זכות, ולהניח שכל מה נעשה, נעשה לטובה, ושלא הילד פועל כמו שהוא פועל, הוא לא רואה דרך אחרת לבטא את עצמו?

ילדים נולדים כבצק שניתן לפיסול. התנהגות של ילד אינה גזירת גורל, יש לנו את היכולת לעצב את התנהגותם של ילדנו, והתנאי הראשון ולעיצוב התנהגות היא קבלת האחר. התנאי שני הוא ההבנה שגם אנחנו בוחרים את האפשרות הטובה ביותר עבורנו ברגע נתון ואם חסרות לנו אפשרויות, זה לא אומר שאנחנו הורים לא טובים אלא שלא לימדו אותנו או נתנו לנו כלים לטפל בכל המצבים ההוריים האפשריים.

הבשורה הטובה היא שהורה טוב הוא לא הורה שיוצר ילדים מפוסלים לפי הציפיות שלו אלא הורה שמוכן ללמוד איך ליצור מערכת יחסים טובה עם ילדיו תוך כבוד הדדי ומוכנות ללמוד כלים חדשים ולצמוח כדי ליצור ילדים עצמאיים ומאושרים.

לסיכום, הקושי לצמצם את הפער בין הרצוי למצוי נובעת מהמחשבה המגבילה שהצמצום מתאפשר רק דרך שינוי המציאות. אולם צמצום הפער יכול לקרות גם בעזרת זיהוי ושינוי הציפיות ופרשנות מעצימה של המציאות כדי לייצר את התנאים האופטימליים למערכות יחסים מצוינות ואושר שהוא תוצאה של מערכות יחסים אלה. ברגע שנקבל את העובדה שפערים הם חלק מהחיים ובמידה ונבחר לראות בהם מנוע צמיחה, נוכל להחליף את הסבל בעוצמה ולרקוד עם החיים ריקוד שבו אנחנו הולכים לקראתם צעד והם הולכים לקראתנו שניים ביד המכוונת לטובה של הקב"ה.

טוני רובינס, אחד המורים המובילים בעולם אומר: "כאב הפער בין הרצוי הוא בלתי נמנע, אולם סבל הוא תחושת חוסר היכולת לצמצם את הפער..". לכולנו יש תחומים בהם קיים פער בין הרצוי למצוי. אך ישנן דרכים רבות לצמצם את הפער, ומסתבר שתחושת חוסר היכולת והסבל הם ברוב המקרים בחירה ולא גזירת גורל.

הקב"ה יצר את העולם עם פער מובנה בין הרצוי למצוי על מנת לאפשר לאדם לצמוח ולממש את ייעודו בחיים. לכל אחד מאתנו יש פער בתחומים שונים: פערים בין הרצוי למצוי עם הילדים, עם בן/בת הזוג, הבוס, המצב הכלכלי, ההתנהגות שלנו במקומות מסוימים ועוד.

הפער בין הרצוי למצוי מחולק לשלושה חלקים:

המצוי: המציאות עצמה כפי שנקלטת בחושים שלנו: מה שאנו רואים, שומעים, חשים בגוף ומרגישים.

הרצוי - מה שאנו מצפים שיקרה, מה שאנו חושבים שצריך להיות.

הפרשנות - מה המשמעות של הפער עבורנו ומה הוא אומר עלינו - האם אני לא מספיק טוב? חכם? אהוב? מוצלח?

הנחת היסוד האוטומטית של רוב בני האדם היא ש"אם אני אשנה את מה שקורה בחוץ - הבית, מנהל הבנק, האישה, הבעל, הילדים ועוד, אז אני אהיה מאושר/ת", ומתעקשים שהבעיה היא המציאות, ושלא רק המציאות תשתנה הם יהיו מאושרים. באופן מפתיע, צורת חשיבה זו יוצרת תסכול רב משום שלשונות את האחרים קשה עד בלתי אפשרי. שינוי המציאות תלוי ברצונם ויכולתם של אחרים להשתנות. כל עוד אנו לא מקבלים את המציאות ומתנגדים לה, התנגדות זאת חוזרת אלינו כבומרנג ולא מאפשרת שינוי. אולם יש עוד שני חלקים שניתנים לשינוי בקלות יחסית מאחר והם בשליטתנו ובבחירתנו בלבד:

החלק הראשון הוא הציפייה: איך המציאות הייתה צריכה להיות והיא לא. לדוגמא: המציאות (המצוי): הילד שלי לא מצייט לי ולא עושה מה שאני רוצה ו/או מתי שאני רוצה.

הציפייה (הרצוי): הילד שלי צריך לציית לי כי אני עושה הכול בשבילו ודואג לכל צרכיו וכי אני ההורה שלו. ילדים צריכים לציית להורים שלהם ולכבד אותם.

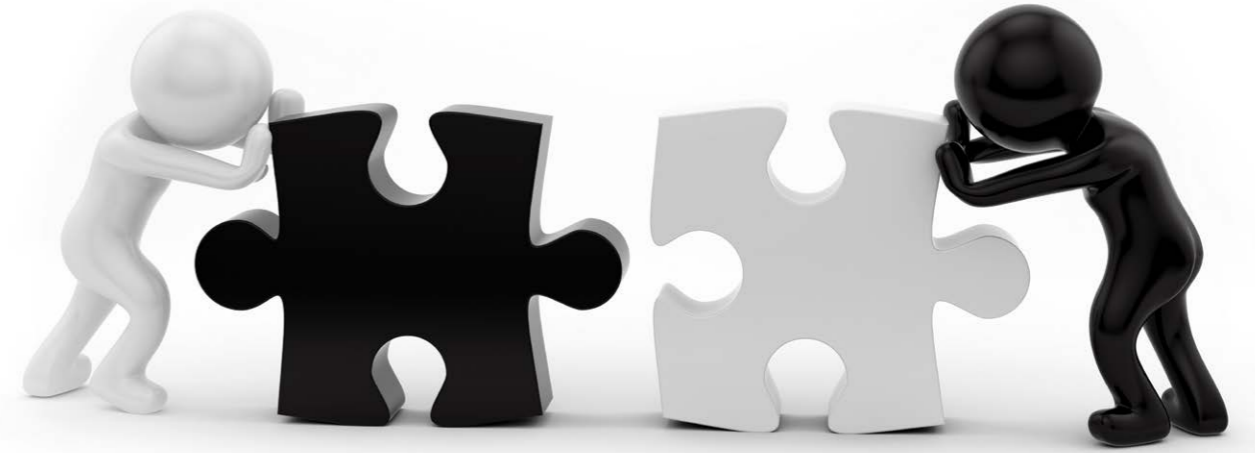
השאלה שיוכלה להישאל פה היא: מאיפה הגיעו הציפיות? איך הגעתי למסקנה כזו ולא אחרת? אם המציאות היא לא כמו שאני רוצה אותה, אולי הציפיות שלי לא הגיוניות במצב הזה?

דוגמא נוספת: הילד שלי לא מצייט לי.

הציפייה שלי: הילד שלי צריך לציית לי כי אם הוא מצייט לי הוא מכבד אותי.

מאיפה הציפיות שלי הגיעו? איפה שמעתי את המשפטים האלה? האם צייתנות באמת מעידה על כבוד? חינוך טוב? או שהיא עשויה להיות תוצאה של פחד וטרור ולא יראת כבוד.

לאחר הברור הראשוני, השאלה הבאה שנשאל את

שונים השניים

שונות מגדרית ותקשורתית בין גברים לנשים

רחל שניאור M.A. יועצת נישואין, יועצת חינוכית ומגשרת | 050-4176623

ישתמשו בו באופן שונה, כאשר נשים ישתמשו יותר במונחים המתמחיים למצבים רגשיים. מלץ וברוקר מונים ששה תחומים שבהם לנשים וגברים יש חוקי שיחה שונים והם מהווים מקור לחוסר ההבנה הרווח בין ביניהם. הבנת הבדלים אלו תסייע לנו, ולו במעט, לצמצם את הפערים שיצרם קצרים בתקשורת, ואולי דרך כך, לתקשר נכון וטוב יותר.

התחום הראשון הוא "התגובות הקטנות" (Minimal responses): אלו הם סימנים קצרים, ביטויים מילוליים ובלתי מילוליים המעורבים בשיחה למשל, הינהן, קולות הזדהות או אותות הבנה כמו "אהה..." כאשר נשים מגיבות בשיחה בתגובות קטנות הן מסמלות הקשבה והתעניינות. לעומת זאת, כאשר גברים משתמשים בתגובות קטנות הם מביעים הסכמה והבנה. הבדלים במסרים השונים, לדברי מלץ וברוקר, יוצרים בלבול וקשיים בתקשורת בין המינים. על פי ממצאי מחקר שנערכו על ידם, נשים משתמשות יותר בתגובות קטנות מאשר גברים. ההשפעה של הממצא באה לידי ביטוי בדרך ההבנה של כל אחד מהצדדים: נשים קובלות על כך שגברים לא מספיק מקשיבים להן. עובדה שאיננה נכונה לפי תוצאות מחקר זה, שכן הגבר יכול להקשיב קשב רב, אך הוא לא ישתמש בתגובות קטנות אם הוא לא מסכים לכל דברי האישה. גברים לעומת זאת, שמפרשים את התגובות הקטנות כהסכמה, לא מבינים איך ייתכן שבסוף השיחה מתברר שהנשים כלל לא מסכימות עם כל מה שנאמר על ידם, בזמן שבמשך כל השיחה הם כלטו את התגובות הקטנות כהסכמה לדבריהם. התחושה שלהם היא בלבול בהתנהלות השיחה וניגוד מסרים.

התחום השני הוא משמעותן של שאלות. השאלות ששאלות נשים במהלכה של שיחה, הן שאלות

רוכנו מעוניינים בתקשורת פתוחה, כנה, חיובית ומשתפת. מעניין להיווכח שלמרות ששני בני הזוג מעוניינים בתקשורת כזו, דווקא כאשר מגיעה ההזדמנות לשמוע ולהתחבר, הם לעיתים קרובות מחמיצים את המטרה. עם כל הרצון הטוב, השיחה שהייתה אמורה להיות מקרבת, יוצרת פער ומרחק רגשי, שגורם לתחושה המתסכלת של חוסר הבנה. כדי למצוא את הדרך להבנה ולתקשורת חיובית, כדאי שנכיר בכך שישנם הבדלים מהותיים בין גברים לנשים באופן ההתקשרות שלהם. בעולם המודרני בו אחד מהערכים המובילים הוא שוויון בין בני האדם ללא הבדלי דת, גזע ומין, אנו שוכחים לפעמים שמגדר הוא נתון פיזיולוגי שטבע הקב"ה בבריאה בעולמו. כשם שיש שונות פיזית בין גבר לאשה, כך נפשם בנויה באופן שונה, ולפיכך התנהגותם תהיה שונה בהתאם לנטיית המתאימות יותר לכל אחד מהם.

ישנם חוקרים הטוענים שחוויות החיברות המוקדמות של נשים וגברים מובילות להבדלים בסגנונות התקשורת של המינים. גוטמן ולינסון (1988) טענו שהשורשים של דפוסי ההתקשרות הללו נעוצים בהבדלים ביולוגיים. ההבדלים שהם מציינים הם בתגובות פיזיולוגיות שונות של גברים ונשים למצבים מעוררי תגובה רגשית. מקור הבדלים הוא במערכת העצבים המרכזית ובמערכת האנדוקרינולוגית, וההנחה היא שיש קשר בין התגובות הפיזיולוגיות לבין יכולת התקשורת המילולית.

חוקרים אחרים, (מלץ וברוקר, 1982) פתחו את תיאורית תת התרבויות המתמחיסת לגברים ולנשים כאל שתי תרבויות נבדלות - הגבר והאשה. גם כאשר שניהם ניסו לתקשר כשווים, תמיד יהיו הבדלים תרבותיים שיובילו לקשיים בתקשורת. לדוגמא: גם כאשר לגבר ולאשה יש אוצר מילים שווה, הם

אחת התלונות הרווחות ביותר במהלך טיפול זוגי או בשיחות של יום יום היא: "הוא לא מבין אותי / היא לא מבינה אותי", "אין בנינו הבנה". זוהי טענה שנשמעת על ידי נשים רבות וגם לא מעט גברים. כיצד נוצרת התופעה השכיחה כל כך של חוסר הבנה בין גבר לאשה? והאם ניתן לגשר על הפערים?

שמטרתן היא שימור השיחה והבעת התעניינות. זאת למרות שהשאלות לא תמיד יהיו באמת חשובות לשואלת, אך היא תשתמש בהן כדי לדאוג להמשכיות השיחה. הצורך של גברים בשאלות הוא ענייני לחלוטין. הם שואלים שאלות על מנת לקבל אינפורמציה, הסבר, הבהרה וכדו'.

התחום השלישי הוא הקישור בין מה שנאמר על ידי כל אחד מבני השיחה. נשים מתמללות את הקישור בין דבריהן לדברי השני, בזמן שגברים כלל אינם נוטים לעשות קישורים בשיחה. הם יאמרו את דבריהם לגבי מה שמעניין אותם בלי לשייך אותם לדברי בן השיחה השני. מסיבה זו, במקרים רבים נשים לא ימצאו את הקשר בין מה שהגבר אומר לדבריהן.

התחום הרביעי הוא הפירוש שכל אחד מהמינים מעניק לתוקפנות מילולית. נשים רגישות לתוקפנות מילולית כגון התפרצות לשיחה ומפרשות אותה כמכוונת נגדן למרות שלא תמיד זה נכון. חוקרים הראו שנטיית הגברים להתפרץ בשיחה עם נשים היא במטרה לשלוט בשיחה (רוזנבלום, 1986) ולא מסיבות של תוקפנות. חוסר הבנה זה עלול ליצור אי הבנות קשות בשיחה.

התחום החמישי הוא שמירה וסטייה מהנושא. בשיחות נשים המעבר מנושא לנושא הוא הדרגתי וחלק מהתנהלות שיחה שבה הנושאים מורחבים ומפותחים. אצל גברים כמעט ולא קיימת הרחבה של נושא אלא להפך, יש שמירה על הגדרתו המצומצמת וכמעט לא קיים מעבר מנושא לנושא בפתאומיות.

התחום השישי הוא שיתוף בבעיות ומתן עצות. לנשים יש נטייה לדבר על בעיותיהן ולשתף בהן אחרים. בשיחות נשים הן נוטות לחזק ולהקשיב זו לזו. גברים, לעומתם, אינם מספרים בעיה על מנת לשתף אלא על מנת לקבל פתרון. גם כאשר מספרים להם על בעיה כלשהי, הם נוהגים ליעץ ולהתנהג כמומחים ולא להראות גילויי אהדה ואמפתיה. כאשר האישה תגלה כלפי הגבר אמפתיה היא עלול להסתגר ולא לשתף פעולה. האישה מצידה לא תבין מדוע הוא כועס או נפגע. חוקרת בשם ריד (1995), בתוך מרין (2003) טענה כי גברים מבססים את סגנון הדיבור שלהם על תחרותיות בעוד שנשים מבססות אותו על ידי שיתוף פעולה.

לאור הנתונים שנלמדו ממחקרם של מלץ וברוקר, ניתן לראות שישנם הבדלים מעשיים בצורת התקשורת של גברים ונשים.

יחד עם זאת, חשוב לציין, כמובן, שהנתונים נלמדים מהרוב, ואין בכך עדות ברורה לגבי כל אדם. התנהגות זו, מלבד היותה ביולוגית לפי חלק מהחוקרים, היא התנהגות נרכשת מקבוצת הזחים במגדר של כל אחד מהמינים. לכן הקשיים יתעוררו, בדרך כלל, בבואם של הגבר והאישה בברית הנישואים, אז כל אחד נחשף לסגנון תקשורת שונה במהות. על כל אחד ללמוד להבין את זולתו ולתקשר בהתאם, ומכאן נשאלת השאלה - האם באמת ניתן לשנות הרגלים שמוטבעים בנו עמוק כל כך? על שאלה זו עונים מולק ברדק וגייבסון (בתוך מרין 2003) במחקר מעניין שבחן את ההבדלים בהבנת תקשורת מילולית בין המינים. במחקר זה הנבדקים היו מעין שופט צד שלישי לסיטואציות של קשיים בתקשורת בין גבר לאשה. כלומר, המשתתפים במחקר נחקרו תוך כדי צפייה במקרים של חוסר תקשורת בין המינים בהם הם נדרשו לתת את חוות דעתם. הנחקרים ידעו לכאורה מה מושא המחקר והתנהלותם בסיטואציה הייתה מוטה. הם לא היו צד פעיל באינטראקציה אלא נדרשו להגיב לסיטואציה בצורה אובייקטיבית לאחר מחשבה. תשובות הנבדקים הראו שכאשר יש נכונות ורצון להבנה, ההבדלים אינם כה גדולים בתקשורת המילולית בין המינים. הם הכירו בשוני וביכולת להתמודד עם הבדלים אלו. לפיכך, הגיעו החוקרים למסקנה שאפשר ללמד זוגות כיצד להתגבר על ההבדלים גם בזמן שהם בתוך האינטראקציה ובכך לשפר את ההבנה בין המינים.

כל אחד ואחת מאתנו יכולים ללמוד אודות ההבדלים שבינו לבין בני הזוג שלנו, להיות ערים להם ולמבנה הנפש שלהם, ולהיזהר ממלכודת הפרשנויות הסובייקטיביות שגורמות לעלבון, מאחר ואין כוונה כזו מלכתחילה. הבנה זו תסייע לנו להבין ולדון לכך זכות את השני ולפתח הקשבה אמיתית לפי מבנה הנפש של הזולת, ולקבל אותו על פי היצירה שבראו אלוקים. הבדלים אלו יכולים לשמש לנו נושאים לשיחה על מנת להבהיר, להסביר ולהביע את הצרכים שלנו באזני בני הזוג. כדאי לציין את הנקודות בתקשורת שמביאות לחסמים רגשיים ולחוסר הבנה, ולמצוא דרכים וטכניקות להתמודדות הספציפית בכל תחום. פעולה משולבת מתוך מטרה משותפת עם רצון אמיתי ושימת לב לנקודות התורפה, תאפשר בע"ה להתגבר על השונות.

מקורות: מרין, ת. (2003). תקשורת מילולית בין גברים ונשים: הבדלים בהבנת מסרים בנושא בקשת עזרה או קבלתה וקרבה או ריחוק ביחסים, בקרב בוגרים ובקרב מתבגרים. עבודת גמר לתואר מוסמך, החוג לחינוך, אוניברסיטת חיפה.

Gottman, J.M. & Levenson, R.W. (1988). The social psychophysiology of marriage. In P. Noller & M.A. Fitzpatrick (Eds.), Perspectives on marital interaction (pp.182-200). Clevedon, UK: Multilingual Matters.
Maltz D.N. & Ruth A. Broker. (1988) Language & social identity. A cultural approach to male-female miscommunication 11-pp/ 196-216
Rosenblum, K.E.(1986). Revelatory or Purposive? Making sense of a 'female register' Semiotica, 59, 157-170.

המגיעים אליו, הן באופן פרטי והן באמצעות בית המשפט או גופים קהילתיים ובכלל זה, המשטרה הקהילתית ומחלקות הרווחה בעיריות, יישובים ומועצות מקומיות. גישור הוא אינו רק מקצוע אלא פילוסופיית חיים. היטיב להסביר זאת נשיא בית המשפט העליון בדימוס, פרופ' אהרון ברק, בתשובה לשאלות שנשאל ע"י עו"ד ומגשר רונן סטי, לגיליון מס' 1 של "נקודת גישור" (2001) שהיה נספח לביטאון לשכת עורכי הדין.

להלן 3 שאלות רלבנטיות לענייננו והתשובות עליהן:
 • ישנה טענה שבתי המשפט מעודדים פתרון סכסוכים אטרנטיבי, על מנת להפחית את עומס התיקים ולא מצורך חברתי. תמיכתי בגישור מבוססת בעיקרה על הצורך החברתי. אני רואה בגישור מכשיר לשינוי תרבות הכרעת הסכסוכים בישראל. תחת לוחמניות תבוא הבנה, סובלנות וניסיון להבין זה את זה, ולמצוא פתרון שיעלה עם עיקרי האינטרסים של כל צד. על כן יש לעודד גישור בלי כל קשר לסכסוכים התלויים בבתי המשפט. יש לעודד גישור בבתי הספר, בקהילה ובמוסדות השונים. העזרה של הגישור להקלת העומס בבתי המשפט היא תוצאה משנית.

• **טענה נוספת היא שעידוד הגישור, לא יכול שלא לבוא על חשבון אכיפת חוק ועשיית צדק.**

אין ספק שהגישור כורך עמו בעיות. הגישור אינו תחליף לשיפוט. אסור שהגישור ייפגע בשיפוט. עם זאת, אם היו לנו מספיק שופטים ולא היינו זקוקים - מנקודת בית המשפט - לגישור כאמצעי להקלה בעומס, עדיין הייתי סבור כי יש לעודד את הגישור. עם זאת לא כל מקרה מתאים לגישור.

• **האם חשוב שהליך הגישור יתנהל על-ידי עורכי דין?**

אין זה חיוני להליך הגישור כי מנהלו יהא עורך דין. החיפוש אחר

האינטרסים של הצדדים - להבדיל מזכויותיהם - מוביל למסקנה שאין זה הכרחי כי המגשר יהיה דין. יחד עם זאת, מגשר טוב עשוי להיות יותר טוב אם הוא גם עורך דין. הליך הגישור זקוק לעיתים קרובות, בגיבוש תודעותיו, לשיתופו של עורך הדין.

מכאן התפתחה שיטה של עבודה בזוגות, שני מגשרים הבאים מתחומי עניין שונים למשל: מגשר שהוא גם יועץ נישואין, עם עורך דין שהוא גם מגשר, או מגשר כללי ביחד עם מגשר שהוא מהנדס בניין בסכסוכים שנושאים הוא ליקויי בנייה, או מגשר שהוא טוען רבני ביחד עם מגשר שהוא פסיכולוג וכדומה.

סיכום

ההבדל העיקרי שבין משפט וגישור הוא, שבעוד המשפט הוא שיח של זכויות הרי הגישור הוא שיח של אינטרסים שניתן ליישמו בכל תחומי החיים.

הגישור

הגישור הוא הליך שבו נועד מגשר עם בעלי הדין, כדי להביאם לידי הסכמה על יישוב הסכסוך בדרך של משא ומתן, בין היתר, על ידי ברור הנושאים שבמחלוקת, גילוי מידע הדרוש בקשר לסכסוך והצעת אפשרויות לפתרון. עקרונות הגישור הם ראייה עתידנית, התייחסות לתקשורת ולרגשות, חשיבות מערכת היחסים, כבוד, סבלנות, סובלנות, שיתוף פעולה והדדיות.

המגשר יוצר אווירה ומומנטום הסוללים את דרך הגישור לקראת הסדר וסיום הסכסוך. כדי לבצע את עבודתו, המגשר נזקק לכלים מקצועיים, ביניהם השימוש בחלונות ג'והרי, וגם לתכונות אופי ולאישיות שסייעו לו בעבודתו המקצועית.

אלה התכונות העיקריות הנדרשות ממגשר מקצועי, כפי שהותוו על ידי פרופ' זאק מאוניברסיטת הארוורד, מתוך הרצאתו ביולי 1999 לשופטי בית הדין הארצי לעבודה בנוה אילן בירושלים:

זריז - מטרת נוכחות המגשר היא לשנות את האינטראקציה הנוהגת בין הצדדים בסכסוך.

מקשיב - המגשר מקשיב לגרסאות הצדדים מתוך כבוד לעמדתם ותוך הפגנת אמפתיה ועניין בנושא. במהלך ההקשבה לגרסאות הצדדים המגשר חותר להבנת הבעיות האמיתיות בבסיס הסכסוך; מגלה אינטרסים משותפים לצדדים ומוזהה תחומים בהם הצדדים עשויים להגמיש את עמדותיהם.

מחנך - המגשר מספק לצדדים הסבר ביחס למהות ההליך וכללי ההתנהגות במהלך פגישת גישור.

מתורגמן - המגשר יוצר אווירה נייח, עוזר לצדדים להקשיב זה לזה ומעביר מידע בצורה אמנה. כל זאת תוך עידוד הצדדים להתקדם בהליך.

בעל משאבים - המגשר הוא אדם בעל ניסיון בתחומים נוספים שמעלה רעיונות יצירתיים לפתרון הסכסוך.

סוכן של מציאות - המגשר מאבחן את העיקר מן הטפל, מוביל את הצדדים להתייצב מול המציאות (המשפטית) תוך העלאת חלופות אפשריות במידה והצדדים נתקלים בקשיים המעכבים את התקדמות הליך הגישור.

בנוסף, על המגשר להיות אחראי, וולונטרי, גמיש ויצירתי, נייטרלי ואובייקטיבי וכמובן, עליו לשמור על סודיות וחיסיון.

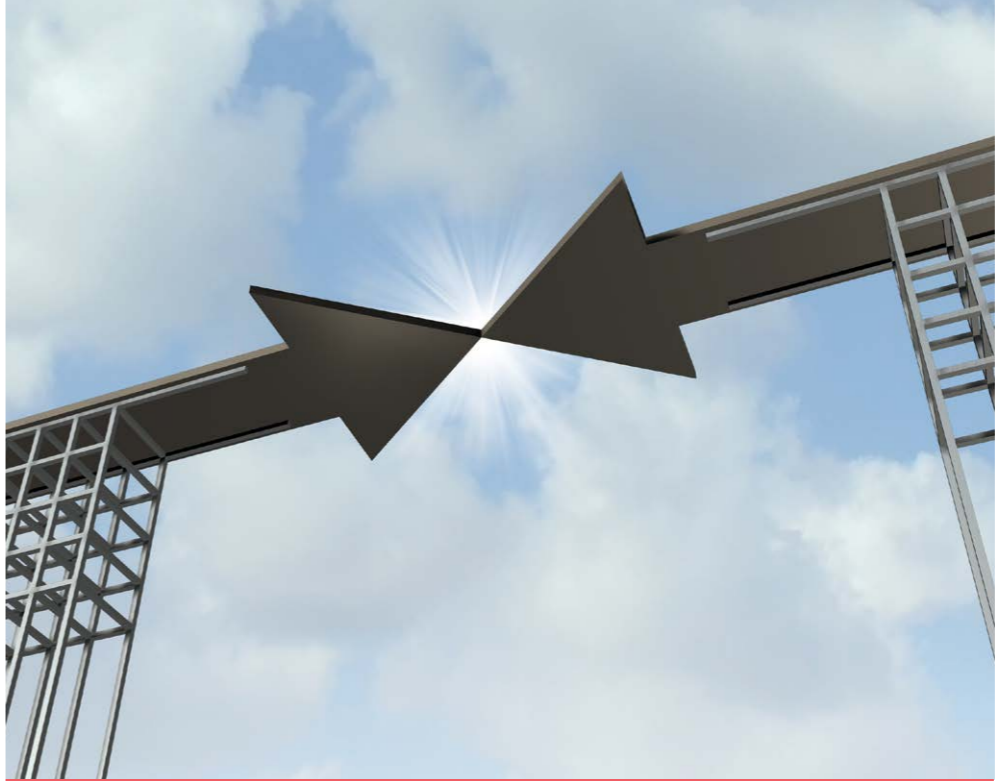

סוגיות בגישור

חשוב מאד שמגשר יהיה אדם מקצועי המסוגל להשתמש בכלי הגישור ובשיטת הגישור בתבונה, כדי לסייע ביישוב סכסוכים

מקורות:

1. ג'ו לופט והארי אינגראם (1970) - תיאוריית חלונות גוהרי. 2. דר' דוד סילורה- גישור- בין תיאוריה ליישום (2011) 3. נקודת גישור - המוסד הארצי לגישור של לשכת עורכי הדין, גיליון 1 - ספטמבר 2001 4. חוק בתי המשפט (נוסח משולב) התשמ"ד - 1984 -סעיף 7ג

מגשרים בין עולמות

הגישור כמצמצם שונות ופערים

דר' דוד סילורה - מגשר מהו"ת (מידע, היכרות ותיאום), מנכ"ל סילפר -מרכז גישור והדרכה המלמד גישור ויישוב סכסוכים במרכז י.ג.ר.

בגישור אנו רואים את הקונפליקט כתיקון וכבסיס לשינוי בבחינת: "מעז יצא מתוק". אולם, כפי שאומר הפתגם הידוע - הגיבן אינו רואה את דבשתו, ולפי התיאוריה של חלונות גוהארי קיימים ארבעה מצבים במערכת יחסים בהם היחיד עשוי למצוא את עצמו. מצבים אלו מתוארים בתוך 4 חלונות המסבירים את נקודות הראות המגדירות את מצב האדם.

חלונות ג'והארי

הפסיכולוגים ג'ו לופט והארי אינגראם (1970) בנו מודל גרפי של התנהגות בין אישית, לפיו האדם יכול לקבל ולתת מידע על עצמו ועל האחרים. המודל היה פופולארי בשנות ה-70 וגם כיום הוא יכול לסייע לכל מי שעוסק בגישור, בטיפול זוגי או בטיעון רבני.

המודל הוא כלי המסייע להבין אנשים יותר טוב ברובד הבין אישי והתקשורתי והוא אחת הטכניקות לפיתוח מודעות אישית בקבוצה.

המודל הוא בעל ארבע חלונות המבחין בארבעה תחומי מידע: הגלוי לכול, החבוי (ידוע רק לאדם עצמו), העיוורון (ידוע לאחר), והלא מודע.

כל אדם, על פי המודל, יכול לשאול את עצמו: מה ידוע לי על עצמי שגם הרואים אותי יודעים על קיומו? מה ידוע רק לי שהאחרים אינם יודעים אודותי, שהוא הסוד הכמוס שלי בלבד? מה לא ידוע לי על עצמי שהאחרים רואים ואני לא מסוגל לראות? ומהו הלא מודע שלי?

כאשר האדם מודע לעצמו, על הגלוי והנסתר, קל לו יותר לקבוע את תדמיתו הן כלפי עצמו והן כלפי האחרים.

מהי המשמעות לפרט או למטפל?

חלונות ג'והרי מחזקים את שידוע לנו במורשת היהודית ואשר בא לביטוי במשנה (מסכת אבות, פרק א' משנה ו') לפיה נאמר: "הושע בן פרחיה ונתאי הארבל קבלו מהם. יהושע בן פרחיה אומר: עשה לך רב, וקנה לך חבר, והוי דן את כל האדם לכף זכות".

הרמב"ם, שהתייחס לאמירה זו כתב בפירושו למשנה כי הסיבה היא "שהלימוד מעצמו טוב הוא, אבל לימודו מזולתו יתקיים בידו יותר והוא יותר מבואר, אף אם היה (האדם שנקבע להיות רב) כמוהו בחכמה, או למטה ממנו".

ניתן ללמוד מהמשנה גם על הצורך של היחיד לקבל חוות דעת או ייעוץ מאדם אחר, וכך לראות את עצמו כפי שאחרים רואים אותו. הייעוץ יכול להינתן על ידי איש מקצוע כגון יועץ, מטפל, איש חינוך, משפטן אדם בעל סמכות תורנית או כל אדם אחר בעל ניסיון חיים ותבונה.

MILLER POINT

חדש במרכז י.נ.ר.

חיים חדשים בפתח!

הכשרת דולה בהסמכה בין לאומית

בואי להיות חלק מחווית הלידה ולהפוך אותה לחיובית ומעצימה!

- תעודה בינלאומית - CLD-CERTIFIED LABOR DOULA
- פראקטיקום וסטאז' בביה"ח אוניברסיטאי (וולפסון).
- מקצוע מוכר ע"י קופות החולים.

ההרשמה בעיצומה לפרטים והרשמה:

rishum@ynrcollege.org | 02-6321620

שותפות הורית

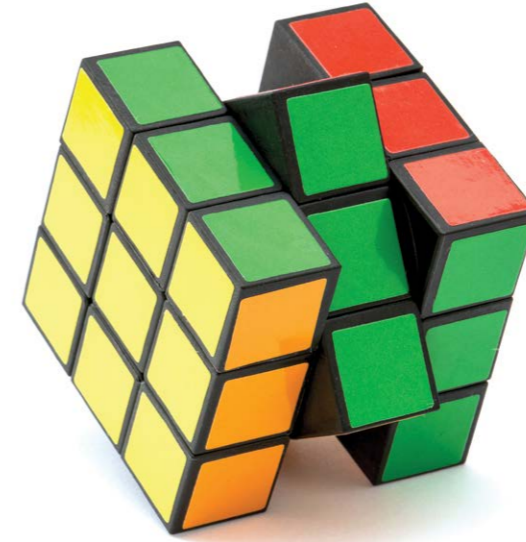
שותפות מתקיימת בדרך כלל בין אנשים המאמינים שהצירוף שלהם ביחד יביא לערך מוסף גבוה יותר מאשר פעולה של כל אחד מהם בנפרד. גם בהורות, "טובים השניים מן האחד". "השכל המשותף", ביא הצירוף של חשיבת ההורה האחד יחד עם חשיבת ההורה האחר, יביא אותם להבנות טובות יותר של הילד ושל היחסים איתו. כדי להיות שותפים אין אנו חייבים להיות בהכרח בעלי אותם הדעות. עלינו להגדיר מטרה משותפת אשר שנינו מעוניינים בה ולהשקיע את מירב המאמצים כדי להשיג אותה.

בשותפות הורית, כמו בשותפות עסקית, מתאחדים השותפים סביב מטרה אחת ומתחלקים באחריות ו/או במאמץ לקידומה. כשם שבהקמת שותפות עסקית מתווים השותפים את דרך פעולתם, מחלקים ביניהם תפקידים ויוצרים תכנית עסקית שבאמצעותה יגשימו את יעדיהם, כך פועלים גם הורים המעוניינים להצליח במשימה המשותפת של גידול ילדיהם. הם מגדירים מטרות משפחתיות ואישיות ופועלים במידה משתנה של תיאום להשגתן. כמו בשותפות עסקית אשר בה מביאים השותפים לעסק משאבים ותשומות ומצפים לרווחים, כך גם בשותפות הורית תורם כל אחד מבני הזוג מיכולותיו וממשאביו: זמן, רגשות, מחשבות, סדרי עדיפויות וכדו' ומצפה לתמורה: תחושת סיפוק מהצלחות הילד, הנאה מתהליך גידולו, הערכה מצד הילד ו/או מההורה האחר.

סיכום

רוב בני האדם, אינם אוהבים שינויים. אנחנו אוהבים להיות באזור המוכר והבטוח אליו התרגלנו, גם אם לא לגמרי טוב לנו, שכן זהו אזור הנוחות שלנו. אדם שרוצה לבצע שינוי ולצאת מאזור הנוחות אליו הוא הורגל, ראשית צריך להיות מעוניין בביצוע שינוי, ולהבין לשים מה הוא משתנה. כך הוא מגייס את הכוחות הקיימים בו כדי לבצע. לעומת זאת כאשר אין לאדם רצון ועניין להשתנות אלא צד שלישי הוא הדורש את השינוי, הוא לא ימצא את הכוחות ואת הרצון לבצע. כאשר יש בין ההורים חילוקי דעות והאחד יבקש מהשני להשתנות, מכיוון שהוא מאמין שזאת הדרך הנכונה לגדל ילדים, הצד שכנגד לא רק שלא יבצע את השינוי אלא יקצין יותר את עמדתו שלו. במקרה כזה לא רק שלא תושג התוצאה הרצויה אלא הילדים יקבלו קיצוניות גדולה יותר.

לעומת זאת אם בני הזוג אינם מנסים לשנות האחד את השני ואינם מתדיינים מי צודק ודרכו של מי טובה יותר, אלא הם מגדירים לעצמם את המשותף ביניהם, את המטרה העליונה של לתת לילדיהם כלים טובים לחיים, מתוך נקודת הדמיון הזאת הם יוצרים שותפות הורית. כך הם יתנו לילדיהם קו אחד של חינוך שבעזרתו הילדים יבינו בבירור מה נדרש מהם ויוכלו להשקיע את המאמצים ביישומו.

שותפים למרות השוני

כיצד ניתן להנחיל לילדים ערכים אחידים למרות השוני בין ההורים

יעקב סלומון, מנהל קרית הילד

מטרה מרכזית בגיל ההתבגרות: קביעת זהות אישית.

של גיל ההתבגרות. לדוגמה, ילד אשר גדל בבית בו תהליך הסדר והניקיון חשובים מאוד. בצעירותו ויתרו לו על חלק מהדרישות, אך כאשר הוא מתבגר הוא נדרש להקפיד יותר על הכללים. בתהליך זה המתבגר לומד מספר עקרונות: הראשון, המתבגר למד על דרישות החברה ממתבגרים, מה שנעשה עד היום בשבילו הופך להיות לדרישה ממנו.

עיקרון נוסף ואולי החשוב ביותר אותו המתבגר לומד בצורה עקיפה מהתנהגות הוריו, היא הדרך בה הוריו מתמודדים כאשר הסדר והניקיון לא נשמרו. האם הם כועסים? מתפרצים? או לחילופין מקבלים את המצב ומתמודדים למרות הקושי הרגעי. המתבגר העומד מן הצד יפנים את צורת ההתנהגות וילמד איך הוא יתנהג כאשר ערך שחשוב לו לא יתקיים - האם הוא יוותר וירים ידיים או יתמודד ויעשה את המקסימום באפשרויות הקיימות. כל זה נכון כאשר שני ההורים דורשים ממנו את אותו הערך. אך ישנם מקרים בהם הדעות חלוקות בין ההורים, לדוגמה, האימא דורשת סדר והאבא לא מקפיד על כך. או כאשר האימא מגיבה ברוגע לכך שהבית לא מסודר, למרות שהגיעו אורחים אבל האבא עם האישיות הפרפקציוניסטית מגיב על כך בהתפרצות זעם. הילד מתבונן ומנסה ללמוד איך להתנהג ואיננו יודע מה לעשות - האם כועסים כאשר משהו לא מצליח? האם מותרים? האם סדר חשוב בחיים? האם החברה דורשת מהמתבגר להיות אחראי למעשיו או לא. וכך, במקום להיות עסוק בתהליך של הטמעת הדרישות ויישומם לחייו הוא עסוק בהבנת הדרישות.

האם זה אומר שעל כל ילד שגדל בבית בו שני ההורים שונים אחד מהשני ולו במעט נגזר להיות חסר זהות ולפתח זהויות כפולות ומבולבלות? והאם ניתן למצוא שני אנשים בעלי אותה הדעה שממנה יוכל הילד ללמוד איך להתנהג?

גיל ההתבגרות הוא גיל רצוף מטלות ואתגרים שבסופם הילד הופך לאדם בוגר המסוגל לשאת על כתפיו את מטלות החיים ולהתמודד עימם. אחת המטלות המרכזיות במעבר מילדות לבגרות היא קביעת הזהות האישית - identity (אריקסון). זהות אישית היא מבנה של יכולות, אמונות והתנסויות מן העבר הנוגעות לעצמי (גיימס מרסיה). תהליך בניית הזהות האישית מבוסס על כמה שלבים כאשר חלקם תלויים בהתפתחות קוגניטיבית וחלקם תלויים בסביבתו של המתבגר:

השקפת ההבנייה חברתית (גיימס יוניס): הבניית הזהות כרוכה בהבנת נקודת המבט העצמית והקשר שלה לנקודת המבט של אחרים. להבנה זו ניתן להגיע רק באמצעות פעילות גומלין חברתית. לצורך תהליך יעיל, דרוש קיומם של יחסים תומכים של הורים וחברים, המאפשרים הצגת ביקורת הדדית, הבהרה ואישורים הדדיים לתפקידים המתפתחים.

שלב נוסף הוא משבר זהות - identity crisis (אריקסון). משבר זהות הוא המאבק שמתנסים בו בני-עשרה בנסותם לבסס את זהותם האישית. בתהליך זה הם נתונים בשתי מערכות משתנות אשר מדרבנות אותם להעריך מחדש את התפיסות שהם תופסים את עצמם ואת מקומם בעולם. הראשונה היא המערכת הביולוגית על שינוי ההורמונליים, המשפיעה בין היתר על שיקול דעתם של המתבגרים. השנייה היא המערכת החברתית שבה חי המתבגר. אותן דרישות ומגבלות המבלבלות ומתסכלות, הן אלו אשר יעזרו לו לעצב את זהותו, ובכך שהוא פותר אותן בצורה נכונה הוא רוכז זהות אישית יציבה.

מערכת דרישות לא אחידה של ההורים.

כדי שהמתבגר יוכל לעמוד במטלות הללו עליו לקבל בצורה ברורה ומסודרת את מערכת החוקים והמטלות

גיל ההתבגרות מאופיין בחיפוש אחר זהות תוך לא מעט טלטלות רגשיות ופנימיות, מה שיסייע למתבגר לבנות את עולם הערכים שלו כאדם בוגר. נוער מנותק הוא נוער שמרגיש בלבול, חוסר זהות, ולא מוצא את מקומו בעולם. מחקרים מעידים ששוני ופער מהותי בין ההורים עלול להיות אחד מהמאפיינים את הנוער המנותק. האם כל חילוקי הדעות יובילו את המתבגרים לבלבול, ומה ניתן לעשות כדי להימנע מכך?

הפרדוקס הטיפולי על הבחירות והצפון האמיתי שלנו

יעקב בר זוהר M.A, יועץ נישואין ומשפחה | נייד: 0548465583 | מייל: Yaakovbarzohar@umtb.co.il

כמו במקרים רבים במודעות. ראשית עלינו להיות מודעים לאותו הקול, להקשיב ולהבין מה הוא אומר ומדוע, ולתת ביטוי לחששות המוצדקים. השלב הבא הוא עשייה חיובית, צעד קטן שיובייל לשינוי גדול. התורה הקדושה בפרשת המרגלים מלמדת אותנו כיצד ניתן להתמודד במקרים בהם יש סתירה בין התחושות למציאות:

משה רבנו שולח את המרגלים לתור את הארץ. המרגלים חוזרים מהשליחות ואומרים "אפס כי עז העם היושב בארץ והערים בצורות גדולות מאוד" (מדבר יג, כח) ואם לא די בכך: "וגם ילדי ענק ראינו שם". לעומת המרגלים אומר כלב "עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה" (יג, כח). כלב אינו מתכחש למציאות. הוא לא אומר שאין חומות, שהעם לא עז או שאין ענקים, הוא אומר שלמרות המציאות שתיארו המרגלים, "עלה נעלה ויכול נוכל" - למרות הכל אנחנו יכולים.

אם בני הזוג יבינו שלמרות התחושות הקשות, החששות והפחדים ניתן להתמודד ולשנות את המצב הקיים, ניתן יהיה לפתור את הפרדוקס. אם כל אחד לא ייכנע לקול המחליש אלא לקול המרפא של כלב, זה הנותן כוח, תקווה ואמונה יראה במהרה ש"עלה נעלה - ויכול נוכל". שינוי בתודעה יחד עם הבנה, סבלנות ומתינות יביא לכך שכל פעולה, גם אם היא חד צדדית, תביא בסופו של דבר גם לשינוי חיובי אצל בן הזוג השני.

גורמים רבים עלולים להביא למחלוקות בין בני זוג כמו היעדר תקשורת, פערים רגשיים וקוגניטיביים, חוסר מימוש צרכים אישיים ועוד. זוגות רבים הנקלעים למצב שכזה של מחלוקות מגיעים במקרים רבים להבנה שהדרכה והכוונה נכונה יכולים להועיל ולשפר את חייהם. תובנה זו מביאה זוגות רבים להשתתף בסדנאות לשיפור הזוגיות וכן לפנות לקבלת ייעוץ מקצועי בתחום הנישואין.

לעיתים קורה שגם כאשר נעזרים בעזרה חיצונית נקלעים בני הזוג למבוי סתום. זה קורה כאשר אחד מבני הזוג עושה צעדים מהווים שינוי חיובי בזוגיות, ומצפה שכן הזוג השני ינהג כמוהו. למרבה הפלא, במקרים רבים התגובה שלו תהיה שונה. מציאות זו יוצרת "פרדוקס טיפולי": לבן הזוג יש מחויבות לברית הנישואין, הוא שותף לתהליך ומבין שעליו לשתף פעולה ולפעול לחיזוק התא המשפחתי, אך מאידך, הוא שומע גם קול נוסף. קול פנימי שמחליש את הרצון לעשייה חיובית. אותו קול מזכיר את ההיסטוריה הזוגית של בני הזוג, את הריחוק, את התסכול, את כל אותן הפעמים בהם ניסה לעשות שינוי שלא צלח, והפגיעה והאכזבה שבאו בעקבותיו. אותה תזכורת, הטבועה כמנגנון הגנה בדפוס ההתנהגות האנושי, מבקשת התרת ספקות באופן מוחלט, כאומרת - אני רוצה לוודא שהפעם השינוי יהיה אמיתי. אני לא מוכנה להיחשף ולהיפגע שוב. במצב כזה, קשה מאוד להתקדם. החשש משתק, מונע פעולה והופך את בן הזוג לחשדן.

הפתרון לפרדוקס טמון בשינוי התודעה. השינוי מתחיל,

אם בני הזוג יבינו שלמרות התחושות הקשות, החששות והפחדים ניתן להתמודד ולשנות את המצב הקיים, ניתן יהיה לפתור את הפרדוקס.

למצוא את הצפון על הבחירות והצפון האמיתי שלנו

ניסן ספן, יועץ אסטרטגי ארגוני, מנטור ומאמן ניהולי, מרכז התכנית לייעוץ ארגוני במרכז י.נ.ר. 050-6333573

לעבור את הנהר, יש לשים לב למה שנמצא בגדה בה הוא נמצא - יש בה קורות עצים, חומרי בניין, כלי עבודה ויש גם קבוצה של אנשים שעשויים לעמוד לרשותו להשגת היעדים אם אך יפעל ויפעיל אותם כשורה. הפתרון למעבר הנהר הסוער הוא בניית גשר. גשר שיהיה יציב וכך יוכלו לעבור עליו בביטחון גם אחרים. תכנון מגשר על הפער בין המקום בו אנו נמצאים עכשיו והמקום בו אנו מקווים להיות בנקודה מסוימת בעתיד. אדם שאין לו דרך כלשהיא לגישור הפער, לעולם לא יוכל להגיע ליעדיו.

השאלות שעלינו לשאול את עצמנו:

האם גיבשתי ומיקדתי את החשיבה שלי כך שאני יודע היכן אני עומד כעת, ולאן אני רוצה להגיע? האם החזון, המשימה והתכלית שלי ברורים לי?

האם יש לי תוכנית כתובה ומפורטת להשגת כל יעד, והאם יש לי תאריך יעד להשגתם? האם היעדים האישיים שלי מציגים איזון בין שבעת התחומים בחיי? משפחה, כספים, מנטליות (מחשבתית), גוף ובריאות, חיי חברה, עיסוק מקצועי והתפתחות רוחנית. אדם הוא רשות מורכבת ובמובנים רבים הוא דומה למערכת אקולוגית שבירה. רכיבי חיינו תלויים זה בזה כאשר צורך אחד משפיע על אחרים, במיוחד אם הוא מוזנח מאוד. לכן ככל שיהיה איזון בין התחומים, האדם יצליח יותר במטרותיו. כמו חישוקים של גלגל, אשר כל אחד כשלעצמו תורם לחזק וצורת הגלגל, כך כל תחום תורם את תרומתו. בהעדר תחום או צמצומו באופן משמעותי יפגע מעגל החיים.

האם אני משתוקק להשיג את היעדים שהצבתי לעצמי? האם פיתחתי אצלי השתוקקות להשגת ההצלחה שהצגתי לעצמי בחזון שלי?

האם יש לי את הביטחון בעצמי ביכולתי להגיע ליעד?

האם קיבלתי אחריות אישית להצלחתי ולהשגתם של היעדים האישיים שלי? האם יש לי נחישות עזה להתור אל המטרה בכל נסיבות שהן, למרות כל מה שאחרים יאמרו, יחשבו או יעשו?

במידה והתשובה חיובית לכל חמשת השאלות, הרי שבנינו גשר על מים סוערים להשגת היעדים והמטרות ובהרנו להשתמש במתנת הבחירה שקיבלנו על פי הצפון האמיתי שלנו. ואם לא - זה הזמן להתחיל לעבוד.

נסיים בציטוט מפיו של ההיסטוריון והפילוסוף היווני פלוטארכוס: "המוח האנושי אינו כד שצריך למלא אלא להבה שיש להצית" אם מאמר זה הצית את להבת הניווט על פי הצפון האמיתי שלנו, הרי שזו היתה מטרתו.

בספר דברים פרק ל' פסוק יט' נאמר: "היעדותי בכם היום את השמים ואת הארץ, החיים והמוות נתתי לפניך הברכה והקללה, ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך".

הבחירה החופשית היא אחת המתנות הגדולות ביותר שניתנו לאדם. על האדם להחליט מה וכיצד ינהל את חייו, האם ייתן לצער, לזעם, לפראנויה ולחרדה לנהל את חייו, או שיבחר בתקווה, ביכולת ליצור קשר ובניסיון המתמיד להשתפר?

זוהי אינה בחירה "גדולה" וחד פעמית אלא בחירה יומיומית, פשוטה ובהירה שעל כל אדם לעשות עם עצמו.

צפון הוא אחת מארבע רוחות השמים. הוא הפוך לדרום ונמצא בזווית ישירה למזרח ולמערב. בתרבות המערבית הצפון נחשב לכיוון הראשי ומשמש כדי להגדיר את שאר הכיוונים. בטבע למעשה ישנם שני צפון: "הצפון האמיתי" וה"צפון המגנטי". ה"צפון המגנטי" מרוחק מהצפון האמיתי ב - 1600 ק"מ ומיקומו אינו קבוע. אנשים מנווטים בחיים כל הזמן. השאלה היא לפי מה? לפי ההרגל? או שאפשר גם אחרת? ואיזה צפון מורה את הכיוון לאדם?

כדי להגיע לאן שהוא, נהיה חייבים לדעת לאן אנו הולכים. בסיפור הילדים הדמיוני "עליסה בארץ הפלאות" (שנכתב על ידי הפילוסוף לואיס קורול) מסופר שיום אחד הגיעה עליסה להצטלבות דרכים ובקשה להיוועץ בחתול על מנת למצוא את הכיוון הנכון.

"האם תוכל לומר לי, בבקשה, איזו דרך עליי לבחור מכאן?"

"זה תלוי רבות במקום אליו את רוצה להגיע," אמר החתול.

"לא אכפת לי כל כך -" אמרה אליס.

"אם כך לא משנה באיזו דרך תבחרי" אמר החתול.

לאן אנו הולכים וכיצד נדע שהגענו?

רוב האנשים מקבלים שלוש - ארבע החלטות מרכזיות בחייהם וחיים את השלכותיהן כל שארית ימיהם. אנשים רבים מנווטים בחיים מבלי לדעת איפה הצפון האמיתי ומהו הכיוון שלהם. לפעמים הם שמים לעצמם מטרה, משיגים אותה ומגלים שהייתה זו מטרת ביניים, שמעבר לה לא היה כיוון, ואז הם מרגישים תקועים ולא ברור להם לאן להמשיך.

מציאות החיים דומה לנהר סוער שבצדו השני נמצאות המטרות והיעדים אותם רוצה האדם להשיג. על מנת

באוצר הפולקלור של יהודי ספרד בבולגריה מספרים שהיה פעם יהודי אחד שחדשות לבקרים היה מטריד את הרב בכל מיני שאלות וקושיות. יום אחד ניגש היהודי לרב ואומר לו: "גייד לי כבוד הרב: אומרים שמי שהורג חתול נדון לשבע שנות עוני?" "כן, כך אומרים." "אם כך, רבי, מה קורה אחרי שבע שנים? הוא נהיה עשיר?" "לא! עונה לו הרבי, "הוא פשוט מתרגל..." האם צריך להתרגל למציאות שלילית או שאפשר גם אחרת?"

בחוסר ההבנה של "למה ההורים שלי התגרשו" יש קרקע פורה להאשמה עצמית: "כנראה שבגללי/נו ההורים התגרשו" כי המוח האנושי, גם הצעיר ביותר, מחפש סיבה למציאות ומתקשה להשלים איתה בלי סיבה מובנת. כאשר אין לילד סיבה ואת מי להאשים, הוא יוציא, בדרך כלל, את רגשות הפחד שלו מאיבוד המקום שפתאום נפער בחייו וימיר אותם ברגשות זעם או כלפי החברה, מוסד הלימודים ואולי אפילו הוריו.

הורים שנאלצים להתגרש צריכים לכנס את ילדיהם לפני הדיון הרשמי על הגירושין, להודיע להם על התהליך שהולך להיות ולאפשר להם לשאול שאלות עד שהם יבינו. הכינוס הזה עם הילדים מחייב את הזוג לברר לעצמו בדיוק נמרץ מה סיבת הפרדותם. לאחר מכן, צריך לצפות לתהליך של התרחקות. חלק מהילדים יתרחקו מההורה שהם ירגישו שהוא "אשם" בגירושין ועל ההורה להכיל את ההתרחקות הזאת ולא להשיב בהתרחקות נגד. דוגמה למשפט מכיל הוא: "אני רואה שאתה כועס עלי, אתה יכול גם להגיד את זה בצורה מכבדת ו/או לשאול שאלות ובכל מקרה תדע שאני ואמא/אבא אוהבים אותך ונאהב אותך תמיד".

במשפט כזה יש שלוש אמירות ברורות:

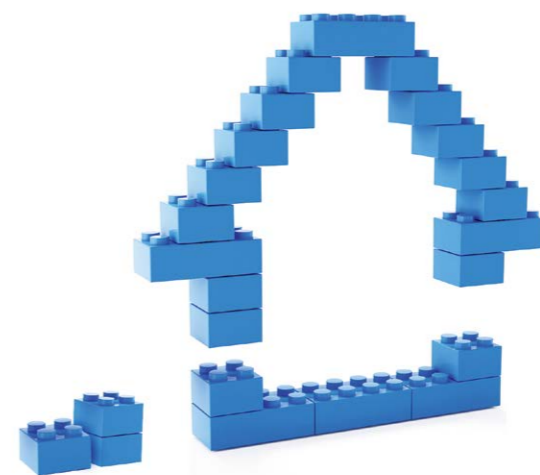
1. יש לנו כוורים יכולת להחליט על הקשר בינינו. תסמכו עלינו.
2. ההחלטה על הגירושין לא קשורה אליכם, ובודאי לא באשמתכם.
3. הגירושין לא פוגעים או יפגעו באהבה שלנו אתכם.

לסיכום, תהליך גירושין הוא תמיד תהליך לא קל. במאמר זה מיקדנו את תשומת הלב לילדים בניסיון לשפוך מעט אור למה שמתחולל בנפשם בחלק מהמקרים. חשוב ללמוד ולהשקיע את האנרגיות הדרושות כדי להימנע מבעיות בעתיד, וברוב המקרים כדאי לשלב ייעוץ עם איש מקצוע.

בין אבא ואמא של אברהם שוררים יחסי כבוד. בכל הנוגע לילדים הם מסתדרים מצוין. אם ישאלו את אברהם למה ההורים שלו התגרשו הוא לא יגיד, כי הוא לא ממש יודע. יש להם סיבה שהוא לא בטוח שהוא מצליח להבין. לא הכי נעים לו שהוריו גרושים אבל יותר מטריד אותו שהוא חי בשני בתים נפרדים. התופעה הזאת של גירושין בהסכמה מלאה, תופסת יותר ויותר מקום בציבור התורני. התחושה של ההורים היא לא פשוטה. מצד אחד הם החליטו להתגרש אחרי מציאות קשה וכואבת, ומצד שני הם החליטו שימשיכו להיות הורים קשובים וקשורים לילדיהם ובכלל זה יחס מכבד מאוד ביניהם. מצד שלישי הילדים לא מבינים ממש למה הוריהם התגרשו וההורים שמודעים לבלבול, עדים לנזק שהגירושין גרמו לביטחון העצמי של ילדיהם ולעיתים קרובות לתפקוד הלימודי והחברתי של ילדיהם.

כאן המקום לומר שבכל מקרה יש להשקיע כמיטב היכולת בחיזוק וחינוך הזוגיות בטרם ההחלטה להתגרש. זוהי פעולה שעל כל הורים לעשות למען ילדיהם. גירושין גורמים נזק במאת האחוזים לילדים. אם המשיך הנישואין גורם את אותו נזק זו תהיה סיבה לפניה להליך גירושין, אך אם יש סיכוי להציל את הנישואין - שווה לעשות כל מאמץ.

הסימפטומים של ילד שמגיע מרקע של גירושין בהסכמה שונה מילד שהגיע מרקע של גירושין סוערים. דווקא הסערה והקולנויות שמאפיינים תהליך של גירושין סוערים מורידים את הילד לאט לאט לקרקע ההבנה שאין שום אפשרות להמשיך הקשר בין אבא לאמא. ההבנה הזאת לא מפריעה לפנטזיה שיום אחד אבא ואמא יחזרו והכל יהיה בסדר, אך זה מתרחש בדמיון ולא בשכל. במקרה בו הילד לא מבין למה ההורים התגרשו, יש לו תעלומה בראש וגם בלב. תעלומה שבאופן אבסורדי יכולה להיות יותר קשה ומערערת יציבות בשבילו.

כשהבית מתפרק

גירושין סוערים, גירושין בהסכמה, וההשפעה על הילדים

אריאל לביא מטפל מוסמך בפסיכודרמה בעל תואר ראשון בחינוך, מטפל במוסדות חינוך ובקליניקה פרטית. 052-6070466 | ariellavi11@gmail.com

מפעילות חברתית והסתגרות בתוך עצמו שגם באה לידי ביטוי במוסד הלימודים שלו. יש גם את התוצאה הפוכה של הפרעות לא שגרתיות שגם נראות מחוץ לבית, העיקר לא לשמוע את קולות הוויכוח שכבר נמצאים באוזניו גם כשהוא מחוץ לבית.

ומצד שני, ישנם ההורים, שרואים בפירוק הנישואין קץ למסע התלאות שהיה אמור להיות זוגיות טובה והפך לסבל מתמשך לשני הצדדים. הרוב המוחלט של מקרי הגירושין במגזר הדתי והחרדי הוא בעקבות מצב של חוסר ברירה, ובכל זאת, כל כך הרבה סבל יש בתהליך, ניפוץ חלום ותחושה של אבדן העצמי.

חשוב מאוד לזכור שהילדים נשארים הילדים של שני הוריהם גם במהלך הגירושין וגם אחריהם, ולהפנים שבתוך התהליך יש ילד שזקוק לתמיכה הרגשית של הוריו. זוהי חובתה של האם שבתוך כלל מודעת לחובה זו באופן טבעי בדיוק כמו שזוהי חובתו של האב שלפעמים שוכח כמה הילד או הילדה קשורים אליו. כמובן שיש גם מקרים הפוכים.

תמיכה רגשית היא התעניינות אמיתית בילד ובנעשה בעולמו, עם החברים שלו, אסיפות הורים, מסיבות סיום וכדומה. התמיכה הכי משמעותית הנצרכת ביותר והקשה ביותר עד בלתי אפשרית היא להתייחס להורה השני כאדם ולכבד אותו בפניו ושלא בפניו. לא כי אולי מגיע לו, אלא כי היחס בין ההורים הוא העמוד שדרה של הילד והנער המתפתח והיינו רוצים שהוא יגדל בריא ולא עקום לגמרי.

בנוסף, כדאי לאפשר תמיכה של איש מקצוע, מישהו שיהיה פנוי לילד לחלוטין, סבלני לקצב שלו ומאפשר. גם אם הקשר בהתחלה מלא בחשד מצד הילד כלפי המטפל ונטול שפה רגשית, עם הרבה אמפטיה וסבלנות יש אפשרות ליצור קשר טוב שיאפשר לילד ללמוד לבטא רגשות ומצוקות פנימיות ובהמשך לסגל הסתכלות חיובית ואופטימית יותר על המציאות. השותפות של ההורים בקשר הטיפולי והעידוד שלהם נותנים לילד את התחושה שלמרות שהוריו גרושים, הוא עדיין חשוב להם באותה מידה כבעבר.

אברהם מתכוון לטיול שנתי. "אמא, את יודעת איפה הפנס ראש שלי?" קול גברי עונה לו מהמטבח. "תבדוק במגירה". "אבא... אין התבלבלתי ביניכם. היום אני אצלך. חיפשתי במגירה. תוכל בבקשה להתקשר אל אמא ולשאול אם הפנס אצלה?" "בשמחה", עונה אבא. "גם ככה רציתי לשאול אותה איך אני מכבס את החולצות הלבנות שלכם".

"שלום אמא!" משה חוזר הביתה אחרי יום לימודים, רוצה לראות את אמא ובמיוחד מה היא בישלה לארוחת ערב. "אמא? אמא? את בבית?" אמא יושבת בכורסא בסלון, עיניה אדומות, שותקת. מהר מאוד משה מבין את המצב שהפך להיות שגרה בתקופה האחרונה, שוב זה הוא, ההורים והמריבות ביניהם. הוא כמעט מתפלא על עצמו שעדיין התגובה האינסטנקטיבית שלו היא לברוח, אבל השכל משתלט והוא מתקרב לאמא ושואל: "דיברת עם אבא?" הוא לא באמת צריך לשאול אבל זה עוזר לו להחזיר את השליטה לעצמו. "כן", עונה אמא, "אבל הכל בסדר. סתם קצת רבנו". "קצת רבנו", המילים מתגלגלות בראשו של משה והציניות משתלטת עליו "קצת רבנו, בטח קצת, טוב, לא משנה, אני עולה לחדר. תקראי לי בבקשה לארוחת ערב".

משה בסך הכל בן 13 ויש לו עבר עשיר בסכסוכים זוגיים. הוא אפילו ניסה את מזלו כמטפל זוגי והבין שלא יהיה לו בכך עתיד. פעם הוא שאל את עצמו את השאלה: למה הם לא יכולים פשוט להסתדר כמו הורים נורמלים? אבל מזמן הוא הבין שהיא לא רלוונטית... ההורים שלו לא נורמלים, הם אחרים. וכנראה גם הוא ילד אחר, אולי כל הסיפור הזה בכלל באשמתו.

התיאור על משה אינו מורכב מסיפור אמיתי מקורי אחד אולם כל חלק שבו לקוח מהמציאות והוא שייך לסוג מסויים של גירושין המוגדר כ"גירושין סוערים". תהליך גירושין זה מתחיל במריבות סמויות וגלויים שהתחילו זמן רב לפני שעלתה הצעת הגירושין. בחלק מהמקרים הוא כולל גם תהליך של הפרדות בין בני הזוג המעורבים בתי דין ובתי משפט, ועורכי דין הופכים להיות מרשימת המתקשרים הקבועים הביתה.

נתבונן בתיאור על משה, מה באמת עובר עליו?

עוד בגיל קטן כשהוא נעשה מודע למריבות בין הוריו, הוא הרגיש צער. צער כתוצאה מתחושה של חוסר, של ארעיות. העולם נהפך לפחות בטוח בשבילו. סדק נפער בליבו. הלב השלם שחש מוגן בנוכחות של שני הורים - נסדק. המקום האישי הבטוח כבר לא כל כך בטוח. אם בין שני השותפים ליצירתו יש חומה שגדלה עם הזמן, גם בתוכו הוא מרגיש שנחלק לשני חלקים או יותר ומשהו מפחיד באופן קיומי מאיים לשמוט את הקרקע מתחת לרגליו. במקום רבים המשבר בין שני השותפים ליצירתו של הילד יגרם בעתיד לקשיים רוחניים עם השותף השלישי - הקב"ה. משה נעשה רגיש לקולות של יכוח ומחפש שקט לעצמו. התוצאה יכולה להיות שתיקה, הימנעות

הכשרת מגשרים ומיישבי סכסוכים
 בחסות האקדמית של קריית אנו

הכשרה ליישוב סכסוכים, קונפליקטים ומחלוקות בכל תחומי החיים בתוכנית שאושרה ע"י הוועדה המייעצת שע"י משרד המשפטים.

התוכנית כוללת הכשרה בסיסית והשלמה בידינו משפחה.

הכוונה ליישום והשתלבות בשוק העבודה.

סגל מקצועי מהמובילים בתחום | מעל 15 שנות הצלחה | 87% השמה קורסים נוספים: אימון אישי | יועצי נישואין ומשפחה | מנחי הורים חינוכיים | ייעוץ ארגוני | ייעוץ תנסוקתי

לפרטים והרשמה 02-6321620 | rishum@ynrcollege.org

ynrcollege.org

הסביבה האמתית
שמספיעה על
התקדמות יכולתו
השכלית של העולל
היא זו שהוא מייצר
לעצמו. ילד לא צריך רק
צעצועים. הוא צריך את
האפשרות לפעול איתם
כאוות נפשו

משחק חופשי הדרך הקלה והזולה לפיתוח אינטליגנציה בקרב ילדים

גיל ונטורה, פסיכולוג, יועץ קריירה, ומעביר קורסים לפיתוח חשיבה פסיכולוגית וחשיבה יצירתית | www.gilventura.com

כשהוא בן חודש אנחנו קונים לו אוניברסיטה, בגיל שנה אנחנו כבר מורידים לו תכנות משוכללות, ובגיל חמש שולחים אותם לשלל חוגים - הכל כדי לפתח את האינטליגנציה שלהם. אבל יש משהו פשוט, קל והרבה יותר זול - שגם משפיע הרבה יותר. גיל ונטורה במאמר מפתח אינטליגנציה.

והנה קיבלנו את מיתוס הסביבה העשירה בגירויים וצעצועים התפתחותיים - "תנאי הגידול" של הילד, לכאורה, ואת תופעת ההורים הדוחפים את עולליהם לשלל חוגים/סדנאות/הדרכות, ובלבד שמישהו ישקה כהלכה את קליפת המוח של הקטנטניק ויבטיח את עתידו בישיבה הטובה ביותר בעוד כמה שנים טובות.

אך יש הבדל אחד בולט בין ילד ועץ. העץ הוא פסיבי, הילד לא. הסביבה של העץ מגיעה כולה ממקורות חיצוניים. העץ לא שולט על מזג האוויר או על שרירות ליבו של האוכר. אצל ילדינו הסיפור הוא אחר לגמרי. הסביבה האינטלקטואלית של הילד היא ממש לא סך הצעצועים המקשטים את רצפת חדרו, או המספר הכולל של תכניות חינוכיות שהוא בונה בהם. הילד פועל בסביבה כל הזמן. הוא מפרק, מתבונן, ממלמל, מועך, משתף אחר, משנה נקודת מבט, זז לקצה השני של האובייקט, מצמיד, מפזר. ילד הוא ישות אקטיבית. חוץ מזה, הוא מגיע עם מטען גנטי, עם העדפות מולדות, ואותן הוא מביא אל הסביבה ומנסה לגלות את הערוץ המעניין ביותר להעביר איתו את חמש הדקות הקרובות.

ילד וילדה (בניגוד לעץ ברוש סטנדרטי) גם זוכרים. כשהיא מסדרת את הבובות והחיות בשורה על פי היררכיה של חיבה, זורקת להם הוראות ומיישרת דובי סרבן שחרג מחוץ לשורה, סביר מאוד שהיא מחקה התנהגות שצפתה בה בעבר, מנסה לסגל לעצמה מאפיינים של אמא ואבא החקוקים בליבה ובמוחה. הסביבה האמתית שמספיעה על התקדמות יכולתו השכלית של העולל היא זו שהוא מייצר לעצמו. ילד לא צריך רק צעצועים. הוא צריך את האפשרות לפעול איתם כאוות נפשו.

פעילות שתפתח אינטליגנציה צריכה להיות עקבית ומתמידה. למשחק חופשי יש דרך נהדרת ליצור עקביות והתמדה: הוא כיפי ומהנה. כשמהנה מהנה משתדלים לחזור עליו. זהו בדיק יתרוננו של המשחק החופשי, המבורדק לעיתים, שכלליו והגיונו סמויים מעינם של מבוגרים היסטריים חובבי צעצועים התפתחותיים וקלטות חינוכיות. הסביבה שבתוכה פועל הילד

ארבעה-חמישה סדינים ומגבות שאתם לא צריכים, שלוש-ארבע חליפות בגדים ישנים, שלוש קופסאות קרטון גדולות, נתיב פנוי לאמבטיה, מים בדלי, נייר סופג, סמרטוטים, סלולרי תקין (לא חובה).

הרשימה הזו היא לא רשימת הזבל הבאה שלנו, אלא מרכיבים של מוצר מאוד חסכוני ויעיל. למוצר הזה קוראים משחק משחק חופשי. הוא מיוצר בסין, בטיוואן, בשיקגו, בחולון, בדרך כלל על ידי פועלים מסורים בגילאי שנה עד חמש וחצי. תמהיל המשאבים גמיש, מתח הרווחים נמוך אבל עקבי. משחק חופשי.

אינטליגנציה מורכבת מצבא גדול של יכולות שכליות עם מכנה משותף, והיא מתפתחת לאט ובהדרגה עקב התנסויות חוזרות ונשנות בהמון ערוצים. אי אפשר ליחס אותה לסיטואציה למידה יחידה, צעצוע התפתחותי בודד או אפילו מורה מעולה אחד. מקרים הוכיחו שהאינטליגנציה תורמת לכל האזורים המשמעותיים בחייו הנוכחיים והעתידיים של הילד - קשריו החברתיים, ההישגים הלימודיים, דימויו העצמי החסון/שברירי, בריאותו הנפשית ולמעשה כמעט לכל תוצאת חיים חיובית.

רוב ההורים מבינים אינטואיטיבית את חשיבותה של האינטליגנציה ואת המשוואה הפשוטה - הרבה אינטליגנציה = הרבה הצלחה. מה שפחות מובן הוא האופן שבו אינטליגנציה מתפתחת, ומהי הדרך המיטבית שבה ההורים יכולים וצריכים לעזור לפיתוח האינטליגנציה של ילדם.

מיתוס הסביבה העשירה בגירויים וצעצועים התפתחותיים
לכולנו מוכרת היטב המטאפורה ההגיגית לכאורה אבל מטעה ואפילו קצת מסוכנת: מטפורת העץ. כל אחד יודע שצמיחתו התקינה של העץ תלויה בתנאים סביבתיים טובים: מזג אוויר מתאים, סוג הקרקע ועוד. גם עכבר העיר וגם חולדת הכפר קולטים היטב שטיפול מסור מצד בני אדם אחרים - השקיה, דישון, גיזום, קטילת מזיקים - הוא חיוני לשגשוגו של אותו עץ. נחליף את המילה "עץ" בביטוי "האינטליגנציה של הילד",

האפשרויות האולטימטיבי משתנה מילד לילד, אך מגוון של ארבעה עד שבעה סוגי גירויים יספיקו ברוב המקרים.

חומרים בעלי אופי שונה

רצוי שהחומרים והאביזרים יהיו בעלי אופי שונה זה מזה, מאחר והם מפעילים מערכות חושיות שונות זו מזו. כך למשל השילוב בין חומר גמיש וצמיגי כמו פלסטלינה, פיסת בד חלקה, אוסף מטבעות וצבע נוזלי כלשהו יכול להיגמר בתוצרים מעניינים.

משחק חופשי לא אומר שצריך להניח לילד לגמרי לנפשו

רצוי לשאול, להתעניין, להרגיש את הילד ואת השטח, ולהיות ערניים אם הילד מעוניין לשתף אותנו. כדאי להציע, לא להכריח. יש לזכור כי האנשים שמסביב לילד המשחק הם חלק לגיטימי מסביבת המשחק שמעניינת אותו.

שחקו בעצמכם

הדרך הכי טובה לגרום לילד להגיב לגירוי היא פשוט לשחק בו בעצמנו. שבו, עשו צורות בפלסטלינה. לא תאמינו כמה שזה יכול להיות מהנה.

היא בעיקר סביבה מחשבתית והיא בעיקר הסביבה שהוא יצר לעצמו באופן אקטיבי, בלי קשר לאיכותם של חומרי הגלם שהארנק ההורי רכש עבורו. והדרך המיטבית שבה הפעוט יכול לייצר את אותה סביבה מעשירה היא המשחק החופשי. למרות שמשחק חופשי מתרחש ממילא ברוב המקרים, הנה כמה טיפים שיסייעו לנו במאמצינו להחכים את ילדינו דרך פעילות משחקית בריאה:

הכינו מראש אזור בבית, במרפסת או בחצר.

הכינו תרגולת "בלאגן" (הזכרו ברשימת האביזרים בפתח המאמר), המהווה הצעה אפשרית ליצירת משטח משחק חופשי בכל חומר אפשרי. אפשר להכין ולתרגל מראש את נהלי הפינוי והניקוי לאחר המשחק, ואז הרווחנו פעילות מעשירה שגם תשאיר את האזור בצורה סבירה.

מגוון היא מילה קצת מבלבלת

גם פעילות יצירה היא קלישה שיכולה ללבוש הרבה צורות. חומרי הגלם הבסיסיים בדרך כלל עדיפים על פני המורכבים והיקרים יותר, פשוט כי הם פחות "סוגרים" את מרחב האפשרויות הילדי. כמו כן, מספר רב מדי של אלטרנטיבות עשוי להציף ולפזר את הקשב. מספר

הכשרת מטפלים בשיטת ABA

גישת טיפול התנהגותי המובילה בעולם לטיפול בילדים עם עיכוב התפתחותי בדגש על רצף האוטיזם.

הטיפול מותאם באופן אישי לכל ילד ומקיף את כל תחומי חייו והתפתחותו.

התכנית ייחודית ובלעדית במגזר החרדי בשיתוף "בית ליאור"-המרכז ללימודי טיפול התנהגותי.

הכוונה וסיוע בהשמה

17 מפגשים, לימודים אחת לשבוע

סגל מקצועי מהמובילים בתחום | מעל 15 שנות הצלחה | 87% השמה
קורסים נוספים: יעוץ נישואין ומשפחה | מנחי הורים לסוכרת נעורים | טיפול משפחתי | הנחית קבוצות

לפרטים והרשמה 02-6321620 | rishum@ynrcollege.org

פעם והיום

בין חיי המשפחה של פעם לחיי המשפחה של היום

הניה שוורץ מנחת הורים יועצת זוגית ומטפלת ב-CBT | 050-4102007

לו היינו כותבים אגדה בנושא נישואין היא היתה מתחילה ב'היה היה' ומסתיימת ו'הם חיו באושר ובעושר עד היום הזה'. אבל החיים הם לא אגדה, והפתיחה והסיום הללו כמעט כבר לא רלוונטיים. לצערנו הרב בקרב זוגות רבים הדרך לגט מתחילה כבר ביציאה מהחופה.

'חיו באושר ובעושר עד היום הזה'? אולי, אבל לרוב לא ביחד וגם אם כן, זה כבר לא הביחד של פעם.

היום זה לא פעם. פעם חיו פעם. היום חיים פעמיים ושלוש וארבע ואפשר להספיק הרבה יותר. יש תחבורה קלה, יש תקשורת מהירה, יש מלא אופציות. יש לאן לשאוף ואני שואפת". (חני בר לב במדורה אני ואפסי מגזין בתוך המשפחה)

חני בר לב לא תארה את נישואיה אלא את אורח חייה כאשה, כאם כעובדת וכבת הדור הזה. בת ממוצעת לגמרי לאם ממוצעת מהדור הקודם. בסך הכל כעשרים שנה בלבד מבדילים בין הדורות וכבר פעור בור עצום בין הרצונות, הצרכים והיכולות. משהו בדור הזה לא רגוע ולא מסופק. כל הזמן צריך יותר, הרבה, ועוד. זה היה בסדר לו לתוך כל האינטנסיביות הזו אפשר היה לדחוס גם מעט סבלנות. לא לרצות הכל מהיום למחר, להבין שכדי להגיע יש לעבור תהליך בכל ענין ובכל שטח, בוודאי כשמדובר בחיי נישואין שמחייבים להכיר זה את זה לעומק. כשלא מנסים להעמיק, להבין, לקבל ולהכיל - אי אפשר לחיות זה עם זה עשרים וארבע שעות ביממה, בקושי זה ליד זה...

אחת הטעויות הגדולות של הדור היא בעיית האני' העומד במרכז - הכל מיועד לסיפוק שלי ולכן גם הזוגיות צריכה להיות בשבילי האני'. העצמי עובד כל הזמן, וה'זולת', גם אם מדובר בבן הזוג, הרבה פחות.

יש הרבה מאד סיבות לשוני הבלתי נתפס בין הדור של ההורים לבין דורם של ילדיהם הנישאים כיום: מציאות החיים השוחקת, התחרותיות הרבה, המרדף אחרי הישגים בכל תחום, השפע שמוצע, לחצים כלכליים ועוד. גם בערכים חל פחות - החיים בתזוזה ואין משהו שהדור הצעיר לא יודע או זקוק בו ליעוץ. מושגים כמו זקני השבט או הדור המייסד הולכים ונעלמים. הצעירים של היום באים הרבה פחות לשאול ולהתייעץ, כי מה הם כבר לא יודעים שאפשר עוד לחדש להם? הם לומדים, הם אוספים תארים, הם נושאים במשרות ממשלתיות, התחושה היא של כל יכול. מי גיד להם שהדירה הזו מסוכנת לנישואין ולמשפחה?

סיבה נוספת ומשמעותית היא המרשית. אפשר לחלק את בעיית האינטרנט לכמה חלקים: העובדה 'הטכנית' שהוא מעסיק את רוב בני

בעוד העיניים בורקות והלב מתרחב מאושר, בעוד הזוג הצעיר מרחף לו על ענן, יש להתחיל בסדרת שיעורים של בניית חיי המשפחה

האדם כמעט כל הזמן. אם פעם היה ברור שכשחוזרים הביתה נמצאים זה עם זה, היום יושבים זה לצד זה וכל אחד עסוק במסכו הוא. הרבה יותר מעניין לגלוש מאשר להתעניין במה עבר על בן/בת הזוג במהלך היום. לכן הרבה פחות תקשורת עוברת בין בני הזוג.

ואי אפשר שלא לדבר על התכנים: כל מה שהדור הקודם לא העלה אפילו בדעתו, קל וחומר לא יכול היה לממש, כשכל שיחה טלפונית עלתה הון וכל מכתב לקח שבוע. כיום קרבה נוצרת בכל רגע נתון ובכל צורה דרך מכשיר קטן שנכנס לכיס חמין בכל שעות היממה. לא צריך לברוח רחוק, אפשר "לברוח" במחשבה וברגשות באופן מיידי ובתוך הבית.

הבעיה הגדולה היא שהמציאות לא הולכת להשתנות. להיפך, ניתן לשער, כמעט בוודאות, שהפערים רק ילכו ויעמיקו. אם יש מקצועות העוברים עם הקידמה ובטלים - הרי שיעוץ נישואין, כך נדמה, רק יצבור עוד תאוצה. אך אין זו כוונתנו. כיצד נוכל לגדל דור בריא ובעל יכולות להתמודד עם אירועי החיים בכלל וחיי הנישואין בפרט? יש בנמצא פתרונות, אלא שבשבילם נדרש סוג אחר של חשיבה. אם בכל זאת נשאל את עצמנו מה ניתן לעשות כאן ועכשיו, הרי שחינוך נכון אפשרי בכל דקה והוא יכול להתחיל ממש מגיל צעיר.

כבר בגן אנחנו מלמדים ילדים לוותר ולשתף. בהמשך, בגיל בית הספר מתחיל החינוך להתרחב. אך דווקא הנקודות הללו, היסודיות והמהותיות כל כך לחיי נישואין, דווקא הן נדחקות החוצה מפני כמות חומר עצומה שצריך לדחוס לראשי התלמידים. הרבה פחות מקום נותנים לעבודת המידות הדרושה דווקא לזוגיות בריאה, וזה חבל, כי לו תונח התשתית כבר בחינוך ניתן להניח שהרבה בעיות ימנעו.

אך לעולם לא מאוחר - גם לאחר הנישואין ממש, בעוד העיניים בורקות והלב מתרחב מאושר, בעוד הזוג הצעיר מרחף לו על ענן, יש להתחיל בסדרת שיעורים של בניית חיי הנישואין המשותפים, שכן ברור ומוכן שמה שלומדים בתור בודדים לא מספיק לחיי הזוג בפועל, כמו שהם מגלים אותם דקה אחרי החופה. לכן חשוב, עוד לפני בא הבעיות, לפני הנחיתה, להכין את הזוג לחיים האמיתיים בהתאם לאופיים הספציפי ותנאי חייהם לאחר הנישואין.

לימוד שכזה ימנע בברור צרות רבות והולכות ומסתעפות מאותה שנה ראשונה או שניים, בהם ניסו להתנהל לבד בשצף קצף של החיים ולא שמו לב שהם לא ממש יודעים לשחות. הדרכה נכונה בזמן בו עוד לא התפתחו בעיות יכולה להציל דורות.

מקומות אחרונים לקבוצת גברים / נשים בבני ברק

הכשרת יועצי נישואין ומשפחה

בואו לשלב מקצוע מבוקש שיש בו פרנסה לצד שליחות ותרומה לקהילה.

תכנית לימודים מקצועית המעניקה ידע, כלים ומיומנויות להנחיה וייעוץ זוגי ומשפחתי בשילוב פרקטיקה ועבודה מעשית.

בפיקוח האקדמי של היחידה ללימודי המשך - בי"ס לעו"ס אוניברסיטת בר אילן

הכשרה והתמחות בהנחיית משפחה באישור אגף שפי" - משרד החינוך.

< סיוע והכוונה להשתלבות בשוק העבודה

< סגל מגוון ממיטב המומחים בתחום

* הלימודים אינם מקנים נקודות זכות אקדמיות

סגל מקצועי מהמובילים בתחום | מעל 15 שנות הצלחה | 87% השמה

תחומי לימוד נוספים: אימון אישי - קאוצינג | הנחית הורים | מנחי הורים לסוכרת נעורים | טיפול משפחתי | הנחית קבוצות | הדרכת כלות / חתנים

לפרטים והרשמה: 02-7160-130 | osnat@ynrcollege.org

טוענות רבניות

המוסד היחיד בארץ המוכר להכשרה ע"י בית הדין הרבני הגדול בירושלים

בתכנית:

- ליווי והכוונה לבחינות המתקיימות ברבנות הראשית לישראל.
- הכשרה והסמכה לגישור באישור משרד המשפטים.
- בוררות כהלכה מטעם ביה"ד "שערי הלכה ומשפט".

הנושאים הנלמדים:

התוכנית תעניק ידע בהלכה היהודית בשילוב לימודים עיוניים ופרקטיקה מעשית מהנעשה בבית הדין.

צוות המרצים:

התכנים יעברו ע"י דיינים מוסמכים מהרבנות הראשית לישראל.

תנאי קבלה:

הלימודים מתקיימים בהתאם לקריטריונים של ביה"ד הרבני הגדול. המועמדות יעברו תהליכי סינון והתאמה. משך הלימודים - 3 שנים.

בואי לטעון מאישה לרעותה עפ"י ההלכה וההשקפה היהודית.

ההרשמה בעיצומה!
rishum@ynrcollege.org | 02-6321620

משפחה במשפט

מאמר זה ידון בקצרה בסוגיה ייחודית העולה אחת לשבע שנים - חיוב הכתובה אל מול מצות שמיטת כספים. סוגיה זו רלבנטית ביתר שאת בשנה זו - תשע"ו, המגיעה מיד לאחר שנת השמיטה. מצות שמיטת כספים מעלה שאלה לגבי חיוב הכתובה: אישה שתבעה כתובה בבית הדין ולא עשתה פרוזבול - האם חובה נשמט והבעל פטור מתשלום הכתובה?

גביית כתובה לאחר שמיטת כספים

טו"ר צבי גלר, חבר הנהלת לשכת הטוענים הרבניים וטו"ר הרב נדב טייכמן

מהי שמיטת כספים?

בלוח השנה העברי קיימת מחזוריות של שבע שנים הנוגעת למצוות התלויות בארץ. השנה השביעית במחזור זה נקראת שנת שמיטה. מעבר למצות שמיטת קרקעות, חכמים קבעו שישנה גם מצוה של שמיטת חובות. עם סיומה של שנת השמיטה, בשקיעת החמה של כ"ט באלול, מוטלת על כל אדם מצות עשה לשמוט את כל חובותיו שהגיע עת פירעונם טרם סיום השמיטה ואיסור לתובעם. שמיטת החובות איננה מצווה התלויה בבחירה אלא ברירת מחול מחויבת. הגדרת ביטול החוב הינה: "אפקעתא דמלכא" (הפקעת המלך), כלומר, לא האדם שומט את חובותיו אלא הקב"ה הוא הקובע שהחוב נשמט והאדם רק מצווה לשתף פעולה ולומר שהוא שומט את החוב. לא זו בלבד שאדם משולל בחירה בנוגע לויתור על חובותיו, אלא שאם יעבור ויגבם הוא יעבור על איסור גזל.

היחס שבין מצות השמיטה לחיוב הכתובה

בני זוג נשואים שלא עשו פרוזבול הרי שאין כל טענה. החוב אינו נשמט הואיל ועדיין לא הגיע זמן פירעון הכתובה שחל רק לאחר המיתה או במצב של גירושין ח"ו. בבואנו לברר את היחס בין שמיטת כספים לכתובה עלינו לבחון ארבעה מצבים שכולם מתקיימים לאחר שבני הזוג גרושים:

- א. כתובה שלא נתבעה לפני כ"ט אלול.
- ב. כתובה שנפרעה ו/או נתבעה לפני כ"ט באלול אך לא ניתן פסק דין.
- ג. כתובה שניתן פסק דין לחיובה לפני כ"ט באלול.
- ד. כתובה שניתן פסק דין לפני כ"ט אלול אך הוגש ערעור ועיכוב ביצוע.

מצבים א - ב

השולחן ערוך (חושן משפט סז, יז) פוסק: "המגרש את אשתו אין כתובתה נשמטת, ואם פגמתה או זקפתה עליו במלווה משמטת". שפגמתה = שפרע חלק מכתובתה ואז יתרת הכתובה נשמטת. זקפתה היינו שתבעה את הכתובה וכולה נשמטת (ב"י חושן משפט סז וסמ"ע שם בסעיף קטן ל'). עולה מדברים אלו, שזוג שהתגרש

לפני כ"ט באלול של שנת השמיטה אך לא הוגשה תביעת כתובה עד לתאריך זה, אין הכתובה נשמטת. אולם אם נפרעה מקצת הכתובה או נתבעה לפני תאריך זה - נשמט חוב הכתובה כולו או חלקו.

מצב ג

אם ניתן פסק דין לחיוב הכתובה יש לשלמו והכתובה אינה נשמטת. בשולחן ערוך (חושן משפט סימן סז סעיף ח) נפסק: "תבעו ממון וכפר, והביא עדים וחייבוהו בית דין וכתבו לו פסק דין, הוי כגבוי ואינו משמט". עולה מדבריו, שאם נתבעה הכתובה וניתן פסק דין המחייב את הבעל לשלמה, עד לתאריך כ"ט באלול אין הכתובה נשמטת. אולם אם ניתן פסק הדין לאחר תאריך זה, הוא לא רלוונטי לחיוב הכתובה כבר נשמטה.

מצב ד

השאלה המעניינת ביותר בנידון זה היא מה יהיה הדין במקרה שניתן פסק דין המחייב את הבעל בתשלום הכתובה, אך הוגש ערעור על פסק הדין לפני כ"ט באלול. בנידון זה הדין יהיה תלוי באם ניתן עיכוב ביצוע חיוב פסק הדין של בית הדין האזורי. יתכן שעצם הערעור ללא שניתן עיכוב ביצוע אין בו בכדי לפגוע בפסק הדין של ביה"ד האזורי, שכן יכולה האשה לגבות כתובתה באמצעות פסק הדין, ולכן יש לראות את הערעור כתביעה נגדית להשבת כספים. אולם במקרה שניתן עיכוב ביצוע לפני כ"ט באלול מסתבר שדין הכתובה להשמט משום שישנה הוראה מפורשת האומרת שאין לגבות את הכתובה וממילא לא ניתן לראות את חוב הכתובה כגבוי אלא כחוב שנמצא באמצע ההליך ועדיין מתברר.

האם יש חילוק בין אשכנזים לספרדים

השולחן ערוך בתחילת הלכות שמיטה ופרוזבול (חושן משפט סז' סעיף א) כותב ששמיטה בזמננו נוהגת מדברי סופרים. הרמ"א בהגהתו כותב שכך היא הסכמת הפוסקים אך מוסיף: "אבל י"א דאין שמיטה נוהגת בזמן הזה; ונראה שעליהם סמכו במדינות אלו, שאין נוהגים דין שמיטה כלל בזמן הזה". לכאורה יכולים יוצאי אשכנז לטעון

שמאחר והרמ"א הביא שהמנהג בארצות אשכנז שאין נוהגים כלל בדין שמיטת כספים, אם כן גם אשה שלא עשתה פרוזבול לא תפסיד כתובתה בשום מצב. אולם הפתחי תשובה (על השולחן ערוך שם סעיף קטן א') ציין שרוב הפוסקים חולקים על דברי הרמ"א הללו. הרב קנייבסקי שליט"א (בספרו דרך אמונה הלכות שמיטה ויובל פרק ט הלכה ג) כתב שבח"ל יש למי שמקל על מה לסמוך אך בארץ ישראל אין להקל בזה כלל.

סיכום

שמיטת כספים משפיעה על אפשרותה של האשה לגבות כתובתה, כאשר תביעת הכתובה הוגשה לפני כ"ט באלול של שנת השמיטה או כאשר הבעל פרע חלק מהכתובה.

לאמור לעיל יש שני סיגים:

1. ניתן פסק דין - כאשר ניתן פסק דין לפני כ"ט באלול ללא שניתן עיכוב ביצוע עד לתאריך הנ"ל, הכתובה נחשבת כגבויה ואינה נשמטת.
  2. האשה עשתה פרוזבול - בעשיית הפרוזבול נמסר החוב לבית הדין ולכן אינו נשמט.
- כך גם כל נתבע בחוב רגיל שהגיע זמן פירעונו לפני סיום שנת השמיטה, חלים עליו דיני שמיטת הכספים והחובות נשמטים.

לתשומת ליבכם, מאמרים אלו אינם מהווים תחליף לייעוץ משפטי, אינם מהווים חוות דעת משפטיות, ואין אחריות למסתמך עליהם. בהחלט יתכן שעובדות או הלכות משפטיות שונות ישנו את האמור בהם. בנסיבות כל מקרה ספציפי חובה להתייעץ עם טוען רבני מומחה טרם נקטת כל צעד בעל משמעות משפטית. כמו כן המחבר אינו לוקח על עצמו לעדכן מי מהמאמרים המופיעים ויש לבדוק כל עניין לנסיבותיו במועד הרלוונטי. לייעוץ ניתן לפנות - טו"ר צבי גלר, 050-7664874

הכשרת מדריכות כלה

**תכנית להכשרת מדריכות כלה בשיתוף
'המרכז הארצי לטהרת המשפחה בישראל'**

התוכנית היחידה בהתאמה לכל הזרמים
והקהילות במגזר, בליווי רבנים ובהנחיית נשות
המקצוע המובילות בתחום.

< הכשרה הלכתית, מקצועית-טיפולית

< כלים למניעת משברים עתידיים

< הקניית כלים דידיקטיים ומעשיים להדרכה

< היבטים רפואיים ממעגל חיי האשה
וקדושת הבית היהודי

ההרשמה נסגרת!
rishum@ynrcollege.org | 02-6321620

דבר נוסף וחשוב הוא, שקשר הנישואין, כמו כל קשר מתמשך ואף יותר מכך, מצריך תחזוקה תמידית. להבדיל מתחזוקה של חפצים דוממים או בעלי חיים, כאן מדובר באנשים, במשפחה חיה ותוססת שמקיימת שיגרה מסוימת יחד עם שינויים מתבקשים במהלך החיים: ילדים חדשים נוספים למשפחה, החלפת מגורים, עבודה, התגררות והזדקנות, ועוד. כל שינוי שכזה עשוי למנף את הזוגיות לקראת האתגרים החדשים הניצבים מולה. אם בני הזוג יכולים לקבל כוחות מול אתגרים ומשימות, הרי שיש לשער שהם יכולים, ובגדול, לעבוד על הזוגיות שלהם בכל היבט שהוא. אך חשוב להבין שהזוגיות היא לא מובנת מאליה. יש להקציב לקשר זמן ומשאבים. הקשר מבוסס על השקעה, נחישות, מחויבות, מוטיבציה, יכולת לנהל קונפליקטים, ותיאום ציפיות בין בני הזוג. נישואים יהיו מוצלחים אם בני הזוג ישקיעו וילמדו את הקשר שלהם, יתבוננו בו ויקציבו זמן איכות. כל זאת מתוך אמונה ומחויבות עמוקה.

הזוג הצעיר צריך להבין, כבר בתחילת דרכו, שרגשות משנים את פניהם במהלך השנים. מאורעות החיים, הצפויים ושאינם צפויים, משפיעים גם על הרגשות, ואינם דומים רגשות של בני זוג בראשית הדרך לזוג שנשוי לאורך זמן. המפתח הוא מודעות מתמדת: מודעות לשינויים כאשר הם מתרחשים, ומודעות לרגשות של שחיקה ושל זוגיות המובנת מאליה בה יש צורך להתבונן ולהחיות מחדש.

ולפיש חקרה ומצאה שיציבות הנישואין בישראל חזקה דיה, למרות העליה במספר המתגרשים. כלומר למרות הזעזועים במוסד הנישואין הוא עדיין נתפס כבסיס לאושר אישי, שעדיין עמיד וחסון יותר בפני פגעי הזמן. רוב האנשים תופסים את הנישואין כמעשה מוסרי קולקטיבי היסטורי, שהחזיק מעמד במשך שנות חיים ואפשר את קיומו של העולם. החוקרת ולפיש מדווחת על זוגות שחיים לאורך זמן ומשתפים שהעבודה הקשה משתלמת ואף נושאת רווחים, ו"הזורעים בדמעה ברינה יקצורו".

מקורות: 1. הרב דסלר, "מכתב מאליהו - חלק א' 2. מאמרו של הרב חיים נבון, "מה זאת אהבה? 3. שולמית ולפיש "בטבעת זו" 4. שולמית ולפיש, סודם של נישואים מוצלחים

פנימה

נישואים יהיו מוצלחים אם בני הזוג ישקיעו וילמדו את הקשר שלהם, יתבוננו בו ויקציבו זמן איכות. כל זאת מתוך אמונה ומחויבות עמוקה.

תוכן רצוף אהבה האם אפשר לשמור על רגשות בחיי הנישואין?

רחל פישר, פסיכותרפיסטית, יועצת לזוגות ומשפחה 054-6600113

כולנו מבקשים להיות אהובים ולחוש רגשות קרבה וחמימות בחיי המשפחה. להבדיל מאהבת הורים לילדים, אהבת אחים או הורים אליהם אנחנו נולדים, בחיי הנישואין הרגשות משתנים, ועלולים להיות לגמרי לא יציבים. כיצד נוכל לשמר את הרגשות ולחיות באושר במערכת זוגית לאורך שנים?

לאוסף של הסדרים והסכמים, הרי שנישואין כאלו יוכלו לשרוד רק אם הם יתוגמלו, אם יתמלאו הציפיות והמאווים של כל אחד מבני הזוג. ואכן, לצערנו, כמות הגירושים כיום עולה בגרף תלול.

כיצד בכל זאת ניתן לפתח, לקיים ולשמור על רגשות בחיי המשפחה, המיטלטלים כאנייה בים סוער של תביעות תרבותיות שמניפות רעיונות שונים, של הגשמה עצמית, חתירה לאושר אישי ואינדיבידואליזם רגשי? האם בכלל אפשר ניתן לתחזק רגשות לאורך שנות נישואין ארוכות? או שהסיבה להמשך הנישואין היא רק בילדים המשותפים, אינטרסים אישיים ושיקולים חברתיים?

שולמית ולפיש, חוקרת בתחום העבודה סוציאלית וטוענת רבנית, מציגה במחקרה תביעות סותרות שצריכות להתגשם במקביל במסגרת הנישואין, כמו למשל: חופש אישי מול ביטחון, סיפוק צרכים עצמיים מול סיפוק צרכי המשפחה, נפרדות מול יחד, התמדה מול הצורך בריגוש וכן הלאה.

הרב דסלר בספרו "מכתב מאליהו" (חלק א' במאמרו "הנותן והנוטל") כותב באריכות על הקשר בין אהבה לנתינה. הוא שואל: "הן האהבה והנתינה באות כאחת, האם הנתינה היא תולדת האהבה או האהבה באה מן הנתינה?" ועונה הרב, שאהבה אמיתית באה מן הנתינה, כי אז "מתפשטת העצמיות שלו אל זולתו", כלומר, האדם מרגיש שיש חלק משלו בתוך הזולת - לו נתן.

אם כך, הכלי החשוב ביותר לתחזוק קשר הנישואין לאורך שנים הוא בדיוק התפיסה ההפוכה לתפיסה המערבית: האהבה אין תכליתה להגשים את מאוויו ורצונותיו של האדם להגשמה עצמית, לסיפוק אישי ולצמיחה אינדיבידואלית, אלא להפך - האהבה משמעותה נתינה בלתי פוסקת בין בני הזוג, נתינה הדדית ומפירה. זו אהבה שאינה שמה במוקד את "עצמי" אלא את "זולתי" - כיצד אוכל להסב לו שמחה ולתת ממני אליו. נתינה זו, אומר הרב דסלר, יוצרת שלם הגדול מסך חלקיו, כלומר הופכת את המערכת הזוגית ליישות שאינה מורכבת רק משני אינדיבידואלים נפרדים שחיים יחד, אלא משניים שמרגישים חלק של ממש האחד בשני, שמחתו היא שמחתי וכאבה הוא כאבי.

שאלה זו מתחזקת ומקבלת משנה תוקף לאור מעמדו של מוסד הנישואין בדורנו, דור שלצערנו מתמודד עם היחלשותו של מוסד זה, שהוא מכריע ביותר בחיינו האנושיים. אם בעבר שאיפה להקים בית הייתה שאיפה חזקה ועיקרית שאליה שאפו בני הזוג, הרי שכיום, כשזוג נישא, הוא נושא על כתפיו "תרמיל כבד" של צרכים, שאיפות וציפיות מבן הזוג, יחד עם הרצון למימוש והגשמה עצמית.

הרב חיים נבון, במאמרו "מה, זאת אהבה?" (התפרסם במוסף "מוצש" של מקור ראשון, 31.7.15) כותב כי בימינו, נישואין נתפסים כביטוי מועצם של הקשר, כלומר, בציבור הכללי בני זוג מכירים, מפתחים רגשות אחד כלפי השני, ואז משדרגים את הקשר לנישואין. אולם בשנים שעברו ולאורך שנים רבות, חתונה נתפסה כמשהו אחר. הדגש לא היה על חתונה כביטוי של רגשות אלא חתונה כהקמת בית. בודאי שנלוו גם רגשות חום וקרבה, אך הם נלוו ולא היו רק התכלית. מסיבה זו לכל אחד היו פחות ציפיות ופחות אכזבות, וכל ביטוי של רגשי הוסיף נדבך נוסף בקשר הזוגי.

כמובן שיהיו שישאלו - וכי עלינו לחזור לשאוף להינשא ללא רגשות? האם עלינו לוותר על רגשות בחיי הנישואין?? חלילה. אך אולי כדאי לשנות טיפה את סדר העדיפויות. רגשות הם חשובים, ללא ספק, אך כפי שטוען הרב נבון במאמרו, הרגשות הם בחזקת צידה חיונית לדרך. ניתן ורצוי להגביר אותם, להוסיף עליהם, אבל הם עדיין בחזקת "צידה לדרך" ולא תכלית בלעדית. ההחלטה להינשא היא קודם כל החלטה להקים בית יהודי, להמשיך את שושלת הדורות, ולקיים את הדור הבא.

הרב ממשיך וכותב שרבים כל כך מחפשים אחר רגש האהבה, אשר אינו מהווה בתכלית בסיס איתן לבניית בית נאמן. בנוסף, רגש זה הוא אנוכי, שכן הוא הופך את בן הזוג ככלי לסיפוק צורך רגשי לבן הזוג הזקוק לה, זה המבקש שרק יאהבו אותו. החברה המערבית אינה מתייחסת למשפחה כייחידה אורגנית שלמה, אלא כאוסף של הסדרים ורפפים בין אינדיבידואלים: בין איש לאישה ובין לבין ילדיהם. המחיר שמשלמים עבור שימוש בגישה זו הוא לעתים קטלני. שהרי אם הקשר מתבסס רק על רגשות, שמחר מאוד הופכים

ללמוד. להוביל. להשפיע.

מרכז י.נ.ר מוביל מזה 15 שנה את ההכשרה והיישום בתחומי הייעוץ, הטיפול וההנחיה עם סגל מקצועי מהמומחים בתחום

87% השמה והשתלבות בעשייה

ההרשמה לשנת הלימודים תשע"ו נמשכת!

- דמיון מודרך ו NLP
- לוגותרפיה
- דולות - תומכת לידה
- טיפול התנהגותי
- ABA
- ילדים ונוער בסיכון
- נוער נושר ומתבגר

- תואר ראשון - B.A של האוניברסיטה הפתוחה
- פסיכולוגיה
- מדעי החברה והרוח
- מדעי המדינה

- גישור כללי ומשפחתי
- טוענות בית דין

- ייעוץ ארגוני
- ייעוץ תעסוקתי
- אימון אישי-Coaching
- הנחיית קבוצות
- יועצים לכלכלת המשפחה

- פסיכותרפיה קוגניטיבית התנהגותית-C.B.T
- ייעוץ נישואין ומשפחה
- טיפול משפחתי
- מנחי הורים חינוכיים
- מנחי הורים לסוכרת נעורים
- מדריכי חתנים/כלות